Бухы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

КПСС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

Газетэмнай 1921 оной декабриин 21-һээ гарана | № 29 (13653) | 1972 оной февралиин 4, пятница. | Сэн 2 мүнгэн

ЭМХИДХЭХЫ, ХҮМҮҮЖҮҮЛХЫ ҮҮРГЫЕНЬ ДЭЭШЭЛҮҮЛХЭ

Республикын профсоюзуудай союз хоорондын XII област... конференци хүдэлмэрөө эхилбэ. Профсоюзуудай областной ...дэй, мүн шалгалтын комиссиин тоосоото элидхэл зүбшэн ...эжэ, СССР-эй профсоюзуудай XV съездэ делегадуудые, ...стной соведые, шалгалтын комиссие һунгаха байна.

КПСС-эй XXIV съездын түүхэтэ шиидхэбэринүүдые дүүр... түлөө бүгэдэ арадай социалис мүрысөөнэй үргэн далай...гаар дэлгэрһэн, ажалшадай политическэ болон ажалай ...бхи үүсхэлэй бадаран хүгжэжэ байһан оршон байдалда энэ ...ференци зарлагдаба. Ороной арадай ажахые хүгжөөхэ юһэ...й табан жэлэй асари ехэ түсэб һайшааһан КПСС-эй ЦК-гай ...брийн (1971 оной) Пленумэй, СССР-эй Верховно Соведэй ...сессиин шиидхэбэринүүдые болзорһоонь урид дүүргэхэ ту... ехэ хөөрэлдөөн профсоюзуудай областной конференци дэ...лохонь.

Буряадай бүхы хүдэлмэрилэгшэдэй 96 процентые хамта...дааг профсоюзууд областной партийна организациин хүтэл... доро коммунис байгуулалтын асари ехэ, орёо зорилгонуу... амжалтатайгаар шиидхэжэ шадаха нийтын эмхи болоно.

Тоосоото үе соо профсоюзуудай областной совет үйлэдбэ... коллективүүдэй ажабайдалда профсоюзуудай эхин орга...нуудай үүргые дээшэлүүлхэ, гүрэнэй түсэб даабари, ...социалис уялгануудаа дүүргэхэ хэрэгтэ ажалшадые эл... талаар эмхидхэлэй хүдэлмэри һайжаруулха асуудал... гол анхаралаа хандуулһан байна. Үйлэдбэриин ашаг ...дээшэлүүлхэ, бии байһан арга боломжонуудые хүсэдөөр ...лаха, ажалай бүтээсын ургалтые түргэдхэхэ, шэнэ техникэ ...н технологи үйлэдбэридэ нэбтэрүүлхэ, шэнэ продукци үй...бэрилхэ, продукциин шанар һайжаруулха, социалис мүры... улам һайнаар эмхидхэхэ, үйлэдбэри эмхидхэлгые на...рулха, тэрээнине эрхилэлгэдэ ажалшадые эдэбхитэйгээр ...руулха асуудалнууд профсоюзуудай областной соведэй, ...эй президиумэй анхаралда байһан, мүнөөшье байһаар.

Ажалшадай шэн габьяата ажалай ашаар юһэдэхи табан жэ... түрүүшын жэлэй түсэб амжалтатайгаар дүүргэгдөө. Үнгэр... жэлдэ республикын промышленна предприятинууд дааба... гадуур 25,9 миллион түхэригэй продукци худалдаба. ...мышленностьда ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ түсэб 103 ...нт болоо. Байгаалиин эрхэ байдалай хэды хүндэ байба... республикын колхоз, совхозууд ороохо таряанай ургаса, ... ашаг шэмэ дээшэлүүлжэ, тоо толгойень олошоруулжа ...һан байна. Гүрэндэ ороохо худалдаха түсэб 121,2 про... хартаабха—104 процент дүүргэгдөө. 1970 онойхитой са... 3,4 мянган тонно мяхан, 1400 тонно һүн, 13,2 мил... үндэгэн ехээр гүрэндэ худалдагдаа.

Социалис мүрысөөнэй дүлэн соогуур ажалшадай шэнэ үүс...гэжэ, ажалай түрүүшүүлэй, шэнэ юумэ үүсхэгшэдэй, ...унис ажалай ударнигуудай тоо олошорно. Олон мянган хү...эришэд, тэрэ тоодо «Электромашина» заводой ... ЛВРЗ-гэй—400, нарин сэмбын фабрикын—412, мя... комбинадай 345 хүдэлмэришэд шэнэ табан жэлэй түрүү... жэлэй түсэб уялгануудаа болзорһоонь холо урид дүүргэ... байна. Хонишодой 177 бригада 100 эхэ хонин бүриһөө ...—130 хурьга абажа түлжүүлээ. 1200 һаалишад үнеэн бүри... 2000—5000 килограмм һү һааба.

Барилга хэхэ, худалдаа наймаа, нийтын эдеэ хоол, ажал... ажаһуудалай, медицинын талаар хангалгые һайжаруул... талаар ехэхэн оролдолго гаргагдана.

Экономикын болон үйлэдбэриин хүгжэлтэдэ профсоюзуу... нүлөөлхэ гол аргануудай нэгэн гэхэдэ, социалис мүрысөө ...лгэ болоно. Мүнөө үедэ социалис мүрысөөн... республикын арадай ажахыда ажаллагшадай 90 процентнь, ...унис ажалай хүдэлөөндэ 147,5 мянган хүн хабаадалсана.

КПСС-эй ЦК-гай ноябриин (1971 оной) Пленумэй, СССР-эй ...вно Соведэй III сессиин шиидхэбэринүүдээр зоригжоһон ...убликын ажалшад ССР Союзай байгуулагдаһаар 50 жэлэй ...рэтэй түрэтэйгөөр угтахын тулада социалис мүрысөө бү...ргэнөөр дэлгэрүүлжэ, шэнэ үүсхэл гаргана. Авиационно ...о мастер Рылинэй хүтэлбэрилдэг коллектив ажалайнгаа ... 40 процентээр дээшэлүүлхэ, табан жэлэй түсэб хоёр ... урид дүүргэхэ, хүдэлмэришэн бүхэниинь гурбан мэргэ...шудалха гэһэн уялга абаад ажаллажа байна. ЛВРЗ-гэй ...льнэ цехэй нүхэр Маковей гэгшын хүтэлбэрилдэг слесарь... бригада жэл бүридэ ажалай бүтээсэ 12,5 процентһээ ...бошээр дээшэлүүлхэ, табан жэлэй түсэб 4,5 жэлдэ дүүргэ...лга абанхай. Энэ үүсхэлыень заводой 600 гаран хүдэлмэ...эд дэмжэнхэй. Улаан-Үдын мяханай комбинадта найман ча... түсэб долоон часай туршада дүүргэхэ гэһэн хүдэлөөн дэл...

Мухар-Шэбэрэй «Забайкалец» совхозойхидой, Захааминай ... партсъездын нэрэмжэтэ колхозойхидой үүсхэлээр үбэлэй ...һу, мяха ехээр абахын түлөө мүрысөөн хүдөөгэй ажалша...дунда дэлгэрэнхэй. Зэдын аймагай механизаторнуудай жэ...ээр хабарай тарилгада машина, техникэ саг болзортонь ...шар заһабарилжа бэлдэхэ, хүдөө ажахын ургамалнуудай ... ургаса абахын түлөө мүрысөөн дэлгэрнэ. Мэргэжэл мэргэ...эрээ мүрысөөн үргэн далайсатай болонхой.

Социалис мүрысөө саашадаа улам һайнаар эмхидхэхэ ту... КПСС-эй ЦК-гай тогтоолтой тааралдуулан, социалис мү...өө эмхидхэлгые бүри нарижуулан һайжаруулха гээшэ проф...а организацинуудай гол зорилго мүн.

Үйлэдбэриин, ажаһуудал болон ажабайдалай, мүн хүмүү...лын асуудалнуудые шиидхэлгэдэ профсоюзай эмхинүүдэй ... харюусалгань дээшэлнэ. Мүнөө үедэ 296,5 мянган гэ...ые бүридхэдэг профсоюзай 2300 эхин организаци байгуу...д хүдэлжэ байна. Ажалшадай элүүр энхые хамгаалха, ...й амаралтые эмхидхэхэ хэрэг профсоюзуудай хүдэлмэ... ехэ һуури эзэлнэ. 1971 ондо гүрэнэй социальна страхова... 26,5 миллион гэхэ гү, али 1970 онойхиһоо 854 мянган тү... ехээр һомологдоһон байна.

Тоосоото үедэ профсоюзай комитедүүд, областной совет ...адай нийтын эмхинүүдэй хүдэлмэри һайжаруулха тушаа ...нүүдые абажа байгаа. Мүнөө саг үргэлжын үйлэдбэ... 842 зүблөөнүүд хүдэлнэ. Тэдэнэр үйлэдбэри һайжаруулха ...э хамаатай 6 мянга гаран дурадхалнуудые жэл бүри ...жа нэбтэрүүлнэ.

Арадай ажахыда техническэ дэбжэлтэ туйлахын түлөө тэм... ухаалан зохеогшод, урлан нарижуулагшадай үүргэнь ...эндэ ВОИР-ай 17 мянгаад гэшүүд хабаадалсана. Тоо... үе соо республикын ухаалан зохёогшод, урлан нарижуу...ад 47,5 мянган дурадхал үйлэдбэридэ нэбтэрүүлжэ, 27,5 ...он түхэриг алмаха арга олгоо. Энэ талаар абтаһан уял...оло үлүүлэгдөө. НТО-гой 332 эхин эмхинүүдтэ 12 мянга ...инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд, үйлэдбэриин тү...үүд тоологдоно. Экономическа шэнжэлэлэй 274, техниче...дэсэлэй 230 бюро нийтын гуримаар хүдэлнэ. 379 твор... бригаданууд ажаллана.

Профсоюзай хүдэлмэридэ эдэбхитэйгээр хабаадалсажа, хэ...арбаад мянган хүдэлмэришэд, алба хаагшад үйлэдбэри эр... һургуулида, коммунизмын һургуулида һуралсана гээшэ. ...нине саашадаа улам хүгжөөхэ шухала.

Тоосоото үе соо республикын профсоюзна организацинууд ...шадые коммунис ёһоор хүмүүжүүлхэ, соёл гэгээрэлэй, ...льтура, спортын эмхи зургаануудай хүдэлмэри һайжа...а хэрэгтэ анхаралаа ходо табижа байгаа.

Профсоюзуудай хэһэн хүдэлмэринь ехэ, зүгөөр хэхэ юумэ... үшөө ехэ. Боложо үнгэрһэн тоосоото һунгалтын суглаа... конференцинүүд дээрэ профсоюзна организацинуудай ...эридэ бии байһан дутагдалнууд элирүүлэгдэжэ, зүбөөр ...лэгдэһэн байна. Профсоюзай зарим комитедүүд социа... мүрысөө эмхидхэхэ, коммунис ажалай түлөө хүдэлөө дэлгэ...лэ, ажалшадай ажаһуудал, амаралта һайжаруулха талаар ... оролдоногүй.

Профсоюзуудай союз хоорондын XII областной конферен... делегадууд КПСС-эй XXIV съездын шиидхэбэринүүдые ...үлхэ талаар Буряадай профсоюзуудай үмэнэ байһан зо...нуудые тодорхойлжо, шухала хэмжээ ябуулгануудые ха...а юм.

Д. РИНЧИНО,
Буряадай облпрофсоведэй секретарь.

РЕПОРТАЖ

ҮБЭЛЖЭЛГЫН БАЯР

ЧИМИТЦЫРЕН Гомбоевич Гомбоевтой энэнэй урда тээ хэдэн дахин уулзаһан байхабди. Тиимэһээ бидэнэй орожо ерэхэдэ, абаһаар танилһан хонишомнай хубсаһаля түргэхэн үмдөөд, байра байдалаа, хони хурьгадаа харуулхаяа газаашаа яараба...

Нүхэр Гомбоев «Знамя Ленина» колхозой түрүү хонишодой нэгэн юм. Һайн ажалаараа суурханхай.

...Шэнэ-Хотон гэжэ газарта бууса түхеэржэ бууһаар тиимэшье үнинэй бэшэ. Энэнэй урда тээ Харгааһата һууринай захада байдаг аад, бэлшээри һайтай газар гэжэ шэлэһэн, ойлгоһон хонишон эндэ зөөжэ ерээ юм.

Хонидой байра соогуур ябанабди. Хурьгадай, томо эхэ хонидой мааралдаан ниилэжэ, ямаршьеб хүгжэм мэтээр дуулдана. Хашаа соо тон дулаахан. Хайшаашье харахадамнай—зайн галай дэнгүүд яларна. Хаамжанууд соогуур хаалтатай хурьгад үбһэхэ шэмхэлжэ, тэндэ амһарта соо табяатай үһа руу заахан хоншоорнуудаа хэбэ гү, али үгы гү, дэбхэрэлдэжэ байгаад турьялдана, бэе бэеэ мүргөөдшье абана, нэгэ газарта сугларшоод, эхэнүүдээ хүлеэн хэбтэнэ.

Чимитцырен Гомбоевичой нүхэр Лыгжидма Бальжинимаева хаамжын бишыхан үүдэ нээжэ гулгиран ороод, томо гэгшын хурьга тэбэрин абажа, бидэндэ харуулна:

— Энэ зантуулихан — түрүүшымнай хурьган. Олон лэ хурьга дахуулһан зантуулихан!

Хурьганай хүзүүндэ «1» гэһэн тоотой хабтаһан үлгөөтэй һэнжэлзэнэ.

— Мүнөө 160 гаран хонин хурьгалаад байна. Гол түлэб хонимнай февраль соо түрэжэ дүүрэхэ. Иигээд лэ сүлөөгүй, унтажа хонохогүй хаһамнай орохонь даа. Хонишоной ажал гээшэ үдэр һүниие илгадаггүй гэжэ таанадшье мэдэхэ байгаа ёһотойт! — гэжэ Чимитцырен Гомбоевич хаамжануудые зүбшэн саашална.

— Түрүүшынхисэ хурьгалжа байһан хонидые харууһалха гээшэмнай тиимэшье бэлэн бэшэл даа. Хурьгаяа голохо, танихагүй даа. Хүхүүлжэ үгэнгүй, танхагашалдаад гүйлдэхэ, — гэжэ Лыгжидма Бальжинимаева дээрэнь нэмээнэ.

...Газаа жабар ханхинана. Түгнын талаар—мүнгэн саһан. Шаргатай хүнэй шааяха, хүүехэнь хаанашьеб үдэшын сууряанда элеэр дуулдана. Адуулганһаа бусаһан хонид шангаар мааралдаһаар, отара тээшээ гүйлдэнэ.

Үдэшын хүхүүлгэ. Залуу хонишод Евгения Гомбоева Мэдэгма Гуржапова хоёр гүйдэлөөрөө шахуу ерэжэ, хашаа руу ороно. Хонишон Мария Алексеева хурьгадые тэбэреэд, хаамжын саана гарана. Лыгжидма Бальжинимаева эхэ хонидые туужа оруулна. Ахалагша хонишон Чимитцырен Гомбоевичой хэхэ ажал баргаданагүй. Үглөөгүүр хонидоо халуулха үбһэеэ хаяжа эхилнэ.

...Нүхэр Гомбоевой отарын бригада ажахын тоосоондо ороһоор үнинэй. Тэдэнэр өөһэдынгөө хүсөөр бүхы юумэеэ хэнэ, үбһэеэ сабшана, зелёнко хуряана, һүринүүдээ хорёолно. Хонидойнгоо байра хашаае һэльбэхэ, заһаха, шэбхэ гаргаха ажал — тэдэнэй өөһэдынь хэдэг ажал.

— Өөһэдтөө гэжэ өөһэдөө хэхэдээ, хүн гээшэни нэгэл зааха ондоохон. оролдосотой байхаяа ядадаггүй. Ажахын тоосооной түсэб сүм дүүргээбди. Тиигэжэ манай бригадынхид 66 хони нэмэлтэ түлбэридэ абажа, 1408 түхэриг гэшүүдтээ хубаахамнай. Энэмнай үлүү олзомнай болоно бшуу. Промышленна предприятинуудай хүдэлмэришэд түсэбөө дүүргээд, ехэ олзо доход оруулаад һайхадаа, арбан гурбадахи салин абагша гүбэ. Бидэл тиимэ болонобди, — гэжэ Чимитцырен Гомбоевич энеэбхилнэ.

Энэ отарынхид үнгэрһэн жэлдэ 530 центнер үбһэ, 280 центнер зелёнко, 360 центнер һолоомо абаһан юм. Типхэдэ 100 эхэ хонин бүриһөө 98 хурьга абажа, хүхэ ногоон дээрэ табяа. Хонин бүхэнһөө 4,2 килограмм нооһо хайшалаа.

Чимитцырен Гомбоев — даруушаг хүн. Арбан жэлдэ хонин ажалда ябажа, дүй дүршэлөөр ниилээд баян болонхой.

Хонидой үбэлжэлгэ гээшэмнай ажалай фронтын түрүү зэргэ болоно гэхэдэ алдуу гарахагүй. Энэ үбэлжэлгые һайн бэлэдхэлтэйгээр угтаһан нүхэр Гомбоев өөрөөшье дайнай фронтдо ябажа үзэһэн хүн. «Кавказые хамгаалһанай түлөө», «Варшавые сүлөөлһэнэй түлөө». «Берлиниие абаһанай түлөө» гэһэн медальнуудаар шагнагданхай. Эрэлхэгээр тулалдажа, олон дайсанине һүнөөлсөө. Мүнөөшье ажалай фронт дээрэ Чимитцырен Гомбоевич баатарлигаар тэмсэнэ. Тэрэнэй үбсүүе «Хүндэлэлэй Тэмдэг» гэһэн орден шэмэглэнэ...

— Хурьгадаа һайнаар абажа эхилээбди. Иигээд лэ саашадаа бараг абтахань ха, — гэжэ найдамтайгаар Лыгжидма Бальжинимаева мэдүүлнэ.

...Оройхон болошобо. Түрүүшын мүшэд огторгойдо ялалзана. Ехэ ехэ амжалтануудые хонишодто хүсөөд, бидэшье мордобобди.

Г. ДАШАБЫЛОВ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: 1. Ч. Гомбоев (зүүн гарһаа) М. Алексеева, Л. Бальжинимаева. 2. Ч. Гомбоев хонидтоо үбһэ үгэнэ. 3. Залуу хонишод Е. Гомбоева М. Гуржапова хоёр.

Ц. ЦЫРЕНЖАПОВАЙ фото.
Мухар-Шэбэр.

СССР-эй, ФРГ-гэй хоорондын договор эсэслэн баталхын тула

СССР-эй Министрнүүдэй Совет 1970 оной августын 12-то Москвада гар табигдаһан СССР ФРГ хоёрой хоорондын договорые һайшаагаад, эсэслэн баталхын тула СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй үзэмжэдэ табиба.

(ТАСС).

Египедэй Араб Республикын Президент Анвар Садат Москва ерэбэ

Египедэй Араб Республикын Президент, Араб Социалис Союзай Түрүүлэгшэ Анвар Садат Советскэ Союзай Коммунис партиин Центральна Комитедэй, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй, Советскэ правительствын уряалаар февралиин 2-то хани ёһоор юрэл айлшалжа Москва ерэбэ.

Национальна аюулгүйе сахиха асуудалнуудаар Президентын советник Мухаммед Хафез Исмаил, гадаадын хэрэгүүдэй министр Мухаммед Мурад Галеб гэгшэдһээ бүридэһэн делегаци Президент Анвар Сададые үдэшэжэ ерэлсээ.

АРЕ-гэй, СССР-эй гүрэнэй тугуудаар шэмэглэгдэһэн Внуковска аэродром дээрэ Президент Анвар Сададые, үдэшэжэ ерэлсэһэн хүнүүдые КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. Брежнев, КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ А. Н. Косыгин, КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, КПСС-эй ЦК-гай секретарь А. П. Кириленко, КПСС-эй ЦК-гай секретарь Б. Н. Пономарев болон бусад тушаалтад угтаа.

Хүндэтэ айлшание Москва хотын ажалшадай түлөөлэгшэд амаршалба.

АРЕ-һээ СССР-тэ байдаг элшэн сайд Яхья Абдель Кадер, Египедэй посольствын дипломатическа хүдэлмэрилэгшэд, тэрэшэлэн Араб оронуудай дипломатическа түлөөлэлгэтэ эмхинүүдэй толгойлогшонор угтагшадай дунда байлсаа.

СССР-эй гурбан янзын зэбсэгтэ хүсэнүүдэй—ябаган сэрэгүүдэй, лётчигуудай, морягуудай хүндэлэлэй харуул ниидэлгын талмай дээрэ жагсаагдаа. Гүрэнүүдэй гимнүүд дуулагдаба.

Египедэй Араб Республикын Президент хүндэлэлэй харуулай начальнигай айладхалые тогтоон абаба. Анвар Садат А. Н. Косыгинтай хамта совет сэрэгшэдэй жагсаалай урдуур ябажа гараа.

(ТАСС).

Эжыдээл адли ажалша

Эртэ үглөөгүүр хонидой байра тээшэ ошожо ябаһан Цырен-Хандын улаахан хасарыень шэмэрүүн жабар хайраад абана. Тэрэнэй хонидойнгоо байра соо ороходонь, хэды хонин һая хурьгаланхай, нарай нялхануудаа өөгшөөн долёожо байба. Цырен-Ханда түргэхэн нарай хонидойнгоо дэлэнгэйнь нооһо хайшалжа, хүхыень шобторжо, хурьгадаа амалуулан хүхүүлнэ.

Цырен-Хандын һахы һалаг ажаллаһанайнгаа һүүлээр гэртээ орожо ерэхэдэнь, эхэнь—Дари Дугарова үглөөнэй сай үни шананхай, басагаяа хүлеэжэ һууба. Уданшьегүй Булаг, Сойлог уулануудай шобхо үндэр орой дээгүүр бултайһан наран дүн сагаан саһаар хушагдаһан Булагай үргэн талые гэрэлтүүлбэ Нара гараха үеэр үглөөнэй жабар бүри шангадажа, талые уруудан сагаан тооһон манарна.

Цырен-Ханда эхэтэйгээ хамта хорёо соогоо үбһэ һолоомоонтой холижо тухагүй. Тэдэнэр хонидойнгоо түрисэлдэхэгүйнь тула тусгаар баригдаһан хорёонууд соо хурьгалха болоһон, хүшэ тамираар муу хонидоо илган эдеэлүүлнэ.

— Цырен-Ханда! Тээ тэрэ хойто захын хорёо соо үбһэ гаргаарай, тэндэш һаядаа хурьгалха хонидоо эдеэлүүлхэбди, — гэнэ эхэнь. Эдэ хоёрнай Ахын аймагай «Улаан-Аха» колхоздо хонишодоор ажалладаг юм. Дари Дугарова хонишон болоһоор яһала үнинэй, дүй дүршэлтэйшье болонхой. Тэрэнэй басаган һаянайл хонишоноор хүдэлжэ байнхай.

Булагай хонишод үнгэрһэн жэлдэ 100 эхэ хониноо 90 гаран хурьга абажа, бүрин бүтэнөөр түлжүүлһэн ба нэгэ хонин бүриһөө 3 килограмм нооһо хайшалһан юм.

Мүнөө тэдэнэр 240 эхэ хонинһоо 210 хурьга түлжүүлжэ байнхай. Үшөө 20—30 хурьга абахаар хүлеэнэ. Түрүү хонишон байгша ондо эхэ хонин бүриһөө хурьга түлжүүлхээр абаһан социалис уялгаяа сүм дүүргэхээр ажаллана. Мүнөө хонидынь хүшэ тамираар яһала һайнууд, үбһэ, зелёнкошье элбэг, үбэлжэлгээ амжалтатайгаар үнгэргэжэ байна.

С. ДМИТРИЕВ.

Ахын аймаг.

ҮДЭР БҮРИ ОЛОШОРНО

Һаянай байдалаар Анаагай совхоз 1900-һаа дээшэ хурьга абажа, гээлтэ хоролтодо оруулангүй түлжүүлжэ байна. Тус ажахын бэрхэ хонишон, СССР-эй Верховно Соведэй депутат Зоя Жамсарановагай отарын коллектив даажа абаһан 502 эхэ хонидһоо 280 гаран хурьга абанхай. Бэрхэ хонишон гэжэ алдаршаһан Ц-Д. Чимитов, Н. Жамбаловай отарануудай коллектив 260—240 хурьгадтай болонхой. Тэдэнэр хаража байһан хонидоо хахадынь түрүүлээд байна.

Тус ажахын 2-дохи отделенидэ эхэ хонидой бүхы отарада түл һайнаар абтана. Хориин суута хонишон Ойдоп Тапхаевич Тагаров хэдэн жэлэй туршада хонидоо үбэлдөө хурьгалуулна. Энэ нүхэрнай оролдосотойгоор ажаллажа, жэл бүри ехэ амжалта туйлана.

Г. МИХАЙЛОВ.

Хори.

Республикын аймагуудай гүрэндэ мяха, һү, үндэгэ худалдажа байһан тухай

1972 оной февралиин 1-нэй мэдээн.

(1-дэхи кварталай түсэбэй дүүргэлтэ процентээр)

Аймагууд	Мяхан	Һүн	Үндэгэн
Баргажанай	90	30	18
Баунтын	123	32	—
Бэшүүрэй	28	29	42
Зэдын	65	29	46
Яруунын	2	31	44
Загарайн	37	30	—
Захааминай	95	39	—
Кабанскын	30	22	72
Хэжэнгын	21	25	—
Хурамхаанай	40	31	23
Хяагтын	23	32	42
Мухар-Шэбэрэй	27	28	21
Ахын	—	70	—
Прибайкалиин	55	31	—
Хойто Байгалай	64	48	—
Сэлэнгын	14	31	15
Түнхэнэй	95	35	3
Улаан-Үдын	37	33	51
Хориин	50	25	49
Республика дотор.	42	30	46

ОРОНОЙ УНИВЕРСИТЕДҮҮДЭЙ ЗҮБЛЭЛ

Орон доторхи дээдэ һургуулинууд, техникумүүд юһэдэхи табан жэлэй турша соо дээдэ, тусхай дунда эрдэмтэй 9 миллион тухай мэргэжэлтэдые һургажа гаргаха түсэбтэй. Арадай ажахыда, эрдэм, техникэ болон соёлой элдэб һалбаринуудта ажаллахаар түгэс мэргэжэлтэй хүдэлмэрилэгшэдые бэлдэхэ хэрэгтэ университедүүдэй үүргые дүүргэнэ. Мүнөө орон доторхи 52 университедтэ 500 мянга гаран хүбүүд, басагад һуража байдаг.

Ороной университедүүдэй бүхы ректорнүүдһээ бүридэһэн тус зүблэлэй февралиин 1-дэ Москвада нээгдэһэн заседани дээрэ эрдэм болон техникын дэбжэлтые улам түргэдхэхэ хэрэгтэ университедүүдэй үүргын бүри ехэ боложо байһан тухай асуудалнууд, орон доторхи дээдэ һуралсал хүгжөөхэ, нарижуулан һайжаруулха зорилгонууд болон холын хараата түсэбүүд зүбшэн хэлсэгдээ.

СССР-эй дээдэ, тусхай дунда һуралсалай министр В. П. Елютин «Совет дээдэ һургуулинуудай дунда университедэй дүүргэдэг үүргэ ба эзэлдэг һуури» гэһэн асуудалаар элидхэл хээ.

СССР-эй Наукануудай академиин вице-президент, академик М. Д. Миллионщиков «КПСС-эй XXIV съезд ба научно-техническэ дэбжэлтэ» гэһэн элидхэл хэбэ.

Университедүүдэй зүблэлэй хүдэлмэридэ КПСС-эй ЦК-гай, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй аппарадай, комсомолой болон профсоюзай органуудай харюусалгата хүдэлмэрилэгшэд хабаадаа.

(ТАСС).

...РИЛГАШАД ...РИЛГОЁО ...ДОРХОЙЛБО

Үсэгэлдэр Улаан-Үдын ород драмын театрай ордон соо Буряадай республикын барилгын организацинуудай, барилгын материалнуудай промышленностиин предприятинуудай хүдэлмэрилэгшэдэй зүблөөн болобо. Зүблөөндэ хабаадагшад «1971 оной ажалай дүнгүүд ба шэнэ жэлэй зорилгонууд» гэһэн асуудал зүбшэн хэлсэһэн байна. Энэ асуудалаар КПСС-эй Буряадай обкомой секретарь нүхэр К. М. Продайвода элидхэл хэбэ.

Зүблөөндэ табигдаһан асуудалые зүбшэн хэлсэлгэдэ Буряадай барилгын управлениин главна инженер Л. М. Людалун, Буряадай барилгын управлениин 1-дэхи СМУ-гай бригадир А. Н. Сычко, «Бурятмелиоводстрой» гэжэ республиканска нэгэдэлэй түрүүлэгшэ П. С. Березкин, «Бурятцелинстрой» трестын партийна организациин секретарь А. К. Яковлев, республикын хүдөө ажахын министрэй орлогшо В. Б. Лыкшитов, КПСС-эй Улаан-Үдын горкомой нэгэдэхи секретарь А. М. Беляков, «Иркутсклестрансстрой» трестын Баргажанай СМУ-гай начальник Н. В. Рудаков, «Буряттражданпроект» институдай директор Н. И. Гаврилюк, республикын барилгын материалнуудай промышленностиин управлениин начальник Н. И. Миханьков, Буряадай барилгын управлениин 8-дахи СМУ-гай начальник Ф. И. Сокольников, «Красноярскгипросовхозстрой» институдай Буряадай филиалай директор С. Л. Ошоров, Галуута Нуурай ГРЭС-эй барилгын управлениин начальник А. Д. Авраменко, «Буржелезобетон» гэжэ үйлэдбэриин нэгэдэлэй главна инженер П. М. Баудэр, ВЛКСМ-эй Буряадай обкомой нэгэдэхи секретарь М. Ф. Маханов гэгшэд хабаадалсаба.

Һүүлээрнь КПСС-эй обкомой секретарь нүхэр К. М. Продайвода түгэсхэлэй үгэ хэлээ.

Республикын барилгын организацинуудай, барилгын материалнуудай промышленностиин предприятинуудай коллективүүдэй 1972 оной социалис уялгануудые зүблөөндэ хабаадагшад нэгэн дуугаар баталан абаба.

Зүблөөнэй түгэсхэлдэ Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ нүхэр Б. С. Семенов барилгын эмхинүүдэй түрүү бүлэг хүдэлмэрилэгшэдтэ республикын габьяата барилгашанай нэрэ зэргэ олгоһон тухай дипломуудые, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Хүндэлэлэй грамотануудые барюулаад, тэдэнэй саашанхи ажалдань ехэ амжалта хүсэһэн байна.

Партийна организаци ба социалис мүрысөөн

СОЛЫНЬ ДУУДАНА, МАГТАН УРМАШУУЛНА

Ажахынгаа хүдэлмэрилэгшэдэй дунда ойлгууламжын хүдэлмэри ябуулха, малай фермэ, отаринуудай улаан булангуудые шэмэглэхэ, ажалай түрүүшүүлэй дүй дүршэлые согсолон тарааха талаар «Байкал» гэжэ hуралсалай ажахын партийна бюрогой ябуулдаг хүдэлмэриин дүй дүршэл тухай хэблэлдэ бэшэгдэдэг, радиогоор соносхогдодог болоhоор үнинэй ааб даа.

hуралсалай энэ ажахы гол түлэб үүлтэртэ мал үсхэбэрилдэг. Тиин эндэ шэлэмэл бэрхэ хүдэлмэрилэгшэд, ажал хэрэгтээ шунан дурлаhан хүнүүд хүдэлжэ байдаг. Тэдэнэй дунда коммунистнууд олон. Партийна хүдэлмэриин онол арга яhала шудалhан, нилээд дүршэлтэйшье болоhон нүхэр Спиридон Иванович Хэлтуев эндэхи партбюрое хүтэлбэрилнэ.

Бидэ тэрээнтэй уулзажа хөөрэлдэбэбди. Ажахын хүдэлмэрилэгшэдэй дунда мүрысөөнэй хэр зэргэ дэлгэрhэн тухай, мүрысөөн тухай асуудал зүбшэн хэлсэhэн нэмэл партийна сутлаан тухай тэрэ хөөрэнэ...

«Социалис мүрысөө саашадаа улам hайнаар эмхидхэхэ тухай» партиин Центральна Комитедэй гаргаhан тогтоол хаа хаанагүй шэнэ үүсхэл эдэбхи түрүүлээ. Тиин эндэхи партийна бюро, бүхы коммунистнууд өөрынгөө коллективэй дунда мүрысөөнэй ямар зэргын эмхидхэлтэй байhые, тэрэнэй маяг түхэлые дахин хаража үзэхэ баатай болоо.

Коммунистнууд энэ асуудалаар олон дурадхал оруулhан байна. Моральна урмашуулгые шухалада тоолохо, материальна талыень шадамараар хэрэглэхэ гэлсэбэ. Тэдэнэй нигэжэ хөөрэлдэхэ шалтагаан бии байгаа. Республика соогоо энэ ажахы hү абалгаар суурхадагшье haa, хонин ажалынь гээгдэлдэ оронги, хонишод мүрысөөндэ балай хабаададаггүй, тодорхой уялгашье абадаггүй шахуу бэлэй. Тиимэhээ тэдэнэй хүдэлмэри эмхидхэл муутай, хурьгадай үлүүсэ олоор гарзалха ушар үзэгдэдэг hэн.

Хонин ажалаа дэбжээхэ зорилгоор партбюро рабочкомтоёо хамта хэдэ хэдэн хэмжээ хараалаад, тэдэнээ бэелүүлжэ эхилбэ. Малшадай дунда мүрысөө дэлгэрүүлхэ тухай гурим соо хонишодой хүдэлмэридэ тусгаар анхарал хандуулагдаба. Тиихэдэ эхэ хонидой hүрэгые харууhалдаг бригадын коллективэй зуун эхэ хонин бүриhөө зуун хурьга абажа түлжүүлээд, хонин бүриhөө дүрбэн килограммhaa доошо бэшэ ноohо хайшалаад байбалнь, табин түхэригэй мүнгэн шан барюулха, түрүү хонишондо «Эрхим хонишон» гэhэн нэрэ зэргэ олгогдохо гэжэ баталагдаа hэн.

Энэ шиидхэбэриин хэр бэелүүлэгдэжэ байhаниинь хонишод коммунистнууд нүхэр Цыренов, Будаева гэгшэдтэй хөөрэлдэхэдэмнай эли болоо бэлэй. Тэдэнэр социалис мүрысөөндэ оролсонхой. Үнгэрэгшэ жэлдэ зуун эхэ хонин бүриhөө 111 хурьга түлжүүлhэн, хонин бүриhөө табан килограмм ноohо хайшалhан байба. Мүнөө жэлэйнь уялганууд баhал ехэ: нёдондонойхиhoo үсөөн бэшэ хурьга абаха, хонин бүриhөө баhал табан килограмм ноohо хайшалха түсэбтэй юм.

— Энэ уялга дүүргэхэ бэзэбди. Хониднай яhала тарган, булгадаа хурьгалхань лабтай. Үбhэ тэжээлшье хүсэд хүрэхэ,— гээд тэдэнэр хөөрэнэ.

...Сэлэнгын баруун бэеын тосхондо hуралсалай ажахын конторо оршодог. Эндэл хамаг хэмжээ ябуулганууд зохёогдожо, саашадаа урагшатайгаар бүтэжэ байха эрхэ байдал хангагдана. Конторын нюур таладань үндэр флагштогой оройдо улаан туг ходо намилзажа байдаг. Тиихэдэ ажахын туйлаха хараа түсэбүүд, уряа лозунгнууд, коллективүүдэй, мүн тус тус хүдэлмэрилэгшэдэй хэhэн ажалайнь үрэ дүнгүүдые харуулhан плакадууд — эдэ булгадаа бүхэли галерей мэтээр үзэгдэнэ.

Партбюрогой секретариин дурадхалаар нүхэр Какаулинтай түбэй фермэ соогуур ябажа харабабди. Эндэ эрхимээр түхеэрэгдэhэн улаан булантай. Тэрэнь сонорхон, бүхэли таhалга эзэлнэ. Нийтэ-политическэ, харуулан ойлгуулха хүдэлмэриин талаар хамаг хэрэгсэлнүүд, hаалишадай социалис уялганууд, үдэр үдэрэйнь, hарынь хүдэлмэриин дүнгүүд эндэ үлгөөтэй.

— Фермэ бүхэмнай ниимэл түхеэрэлгэтэй, шэмэглэлтэй юм, — гээд Александр Иванович хөөрэнэ.

...Тиигээдшье малшадай дунда дэлгэрhэн мүрысөөн эндэ ехэ нүлөөтэй болоhоор үнинэй. Ажахын али зэргын олон хүдэлмэрилэгшэд домог суута гаранхай гээшэб! Тэдэнэр хоорондоо ходо урилдаатайгаар ажаллана. Партийна бюро, рабочком энэ хэрэгэй политическэ эмхидхэлшэнь болонхой. Тиихэдээ али бүхы hайн hайхан үүсхэл эдэбхиие саг соонь дэмжэжэ, тунхаглажа байдаг. Хэрбээ хэн нэгэнэй гээгдэлдэ ороо haaнь гү, али ажалай журам эбдээ haaнь, ханын hонindo гаргадаг, коллективэйнь шүүмжэлэлдэ табидаг. Тиигэжэ ажал хүдэлмэри ходол урагшаа татагдажа байдаг.

Партбюрогой таhалга соо ороходомнай, Спиридон Иванович бидэниие малшадай социалис мүрысөөнэй дүримтэй танилсуулаа hэн. Тэрээн соо яhала hонин зүйлнүүд бэшэгдэнхэй. Мүрысөөнэй дүн декада, hара бүхэндэ гаргагдажа байдаг. Тиихэдэ квартал бүхэндэ мүрысөөнэй гуримые гүйсэд дүүргэлтэ болоhон коллективтэ дамжуулгын Улаан туг, мүнгэн шантайгаар барюулагдана. Улаан туг абахын тулада кварталда бүхы фермээрэз дунда зэргээр үнеэн бүриhөө 1250 килограмм hү haaха, гүрэндэ hү худалдаха кварталай түсэб нилээд ехээр үлүүлэн дүүргэхэ хэрэгтэй.

hара соогоо эгээл ехээр hү haahан hаалишадта дамжуулгын улаан вымпел барюулагдадаг. Ажахы соогоо түрүүлhэн малшанай хүндэлэлдэ ажалай алдарай туг мандуулагдана. Бидэнэй эндэ ерэхэдэ, Ленинэй ордента hаалишан нүхэр Седых гэгшын хүндэлэлдэ энэ туг мандуулагдажа байгаа бэлэй. Тэрэ наhаар залуушье haa, ажал хэрэгээрээ үнинэй алдаршанхай хүн юм. Тиихэдэ үнеэдые адуулагша нүхэр Телешов Ажалай Улаан Тугай орденоор шагнагданхай. Эдэ нүхэдэй ажалайнь амжалта жэнрэйл урмашуулгануудhaa эхитэй гэхэ хэрэгтэй.

Малшадай мүрысөөнэй гуримай ёhoop турбан түрүү hууринуудые эзэлhэн хүнүүдтэ мүнгэн шан үгтэдэг.

hаалиин гүүртын үнеэдые адуулагшад, үүлтэртэ залуу мал харууhалдаг хүнүүд баhал моральна, материальна талаар урмашуулагдана. Эндэ хэдэн үхэршэдые, тэдэнэй ажалайнь туйлалтануудые тэмдэглэмээр. Нүхэд Загузина, Хвостова гэгшэд харууhалдаг малайнгаа амидын шэгнүүрые сүүдхэдээ дунда зэргээр 1000 грамм хүрэтэр нэмээжэ шадана.

hуралсалай ажахын дирекциин, партбюрогой болон хүдэлмэришэнэй комитедэй үүсхэлээр янза бүриин хэмжээ ябуулганууд бэелүүлэгдэжэл байдаг. Жэшээнь, hара бүхэндэ фермэнүүдэй коллективүүдэй үйлэдбэриин суглаанууд үнгэргэгдэжэ, хүдэлмэриинь дүн гаргагдана, ерээдүйн зорилгонууд хараалагдана.

Тиихэдэ «Эрхим hаалишан», «Эрхим хонишон», «Эрхим тугалшан», «Эрхим адуулагшан» гэhэн нэрэ зэргэнүүдые түрүү малшадта жэлэй эсэстэ олгогдодог, хүндэлэлэй грамотануудые, үнэтэ бэлэгүүдые барюулдаг юм «Мал ажалай нэгэдэхи шатын мастер», «Мал ажалай хоёрдохи шатын мастер» гэhэн нэрэ солонууд ямар ехэ нүлөөтэй гээшэб! Тиимэ суудa, магтаал хайрада хүртэhэн хүнүүдэй сэдьхэл али зэргээр баяр баясхалангаар халинаб!

Мүнөө ажахын хори гаран малшад тиимэ хүндэдэ хүртэнхэй. Эрхим бэрхэ малшад Седых, Рандина, Степанова, Телешов, Копосова гэгшэд тэдэнэй тоодо оролсоно. Тиихэдэ нүхэд Ахминеева, Пузыревич, Логинова гэгшэд «Социалис хүдөө ажахын отличник» гэhэн значогоор шагнагдаhан.

5000 литр hүн... Энэ ехэ гү, али бага гү? Манай республикын ... тагуудай байгаалиин ... лаар болоходо, энэмнай ... хэм хэмжүүр, гайтайхан ... лоно. Гэбэшье ажахын ... лишад энэ хэмжээндэ хү... на. Ажалай энэ ехэ ... түлөө тэдэнэр жэлэй ... түхэригэй шан абаха зэр...

Урмашуулгын хэрэг ... дүүрэнэ бэшэ. Мүнөө hү... ажахын тосхон соогуур ... олон айлай гэрнүүдэй ... «Эндэ коммунис ажалай ... ажаhууна» гэhэн гаршаг ... рабабди. Таби гаран айл... хүндэтэ тэмдэг гэрэйнгэ... хадуулха эрхэдэ хүртэh...

Тиихэдэ магтаал со... хайра, нэмэлтэ түлбэр... лэдбэриин дабшалтада е... болоӂо үгэнэ.

Мүнөө ажахын малшад... социалис мүрысөөн үргэ... гэрнэ. Үбэлэй сагташье ... риhөө 1000 килограмм ... гэhэн Мухар-Шэбэрэй ... «Забайкалец» совхозой ... дай соносхоhон уряа h... ажахын hаалишадай зүг... наар дэмжэгдээ. Тэдэнэр... гөө арга боломжонуудые... ража үзөөд, дээшэлүү... уялгануудые абанхай. ... урагшаа шармайн ажал... haap.

Н. ЦЫБИКДОР...
Улаан-Үдын аймаг.

hҮҮЛЭЙ хэдэн жэлэй туршада республикымнай хүдөө нютагуудта нилээд ехэ барилга хэгдэhэн байна. hууриин тосхонуудта баригдаhан томо томо байшангууд халуун ууралаар дулаасуулагдана. Ойрын жэлнүүдтэ хүдөө hууринуудта бүри ехэ барилга хэхэ гэhэн шухала зорилго партиин XXIV съезд дээрэ баталан абтаа hэмнай. Хүдөөгэй барилгашадай урда тон ехэ хараа түсэбүүд табигдаба ха юм. Энээниие бодото дээрэнь бэелүүлхын тула хүдэлмэришэн бүхэн ажалдаа харюусалгатайгаар хандаха, бии байгаа арга боломжонуудаа хүсэд хэрэглэхэ уялгатай болоно.

АРГА БИИ, ШАДАХА ХЭРЭГТЭЙ

Хүдөөгэй барилгашадта нилээд олон бэрхэшээлнүүд дайралдадаг. Барилгын материал заримдаа саг болзор соогоо асарагдахагүй. Гэрнүүд баригдажа эхилhэн лэ аад, материалай дутамаг дээрэhээ ажалаа haатуулха ушар нэгэтэ бэшэ тохёолдодог. Иимэ дутагдалнууд манай 173-дахи нүүдэл колонныи ажалда үзэгдэнэ. Зарим барилгашад материал үгы гэhэн шалтаг бариад, миин ябашадаг байна. Нүгөө зариманиинь барилгын талмай дээрэ материал хүсэд асарагдаа гү гэжэ эртээнhээ шалгажа байдаг. Сүлөө сагай гарахада, барилгын материал шэрэлсэхэ хэрэгтэ туhалдагшье байха юм.

Жэшээлхэдэ, Николай Афанасьевай даадаг комплексно бригадын барилгашад хоёр бүлэ айлай орохо гэр 60 хоног соо бариха юм аад, 45 хоногой туршада баридаг. Тиигэжэ нэгэ гэрэй барилга дээрэ эдэнэр хүдэлмэриин 1440 час арьбалжа шадана. Энэ саг соо хэды ехэ юумэ хэжэ болохоор гээшэб?

Теэд гэнтэ иимэ амжалта туйлагдаhан бэшэ ааб даа. Тус бригадада 12 хүн хүдэлнэ. Булгадаа хоёр-гурбан мэргэжэл шудалhан байха юм. Бригадир Николай Фёдорович Афанасьев хорёод жэл барилгада хүдэлжэ, баян дүршэлтэй болоhон хүн. Тэрэ модоор, шулуугаар гэр бариха мэргэжэлтэй. Мүн электро-гагнууршанай мэргэжэл шудалhан байха юм. Бригадын гэшүүд Михаил Немочин, Иннокентий Бурдяков, Михаил Шумнов гэгшэд модошо дарханай, электро-гагнууршанай, шулуушанай мэргэжэлтэйнүүд. Эдэнэр ямаршье ажал хэхэдээ түргэнөөр, hайн шанартайгаар бүтээжэрхиhэн байдаг.

Тус бригадын барилгашад мүнөө Ивалгын ОПХ-гай нэгэдэхи отделениин хонишодто хабсаргамал түмэр бетоноор кошара барижа эхилэнхэй. Энэ тон харюусалгатай хүдэлмэри ааб даа. Модошо дарханай, электро-гагнууршанай, шулуушанай хэхэ ажал эндэ сүм бии. Николай Фёдорович Афанасьевай бригадын барилгашад шэнэ жэлэй эхинhээ улам эршэмтэйгээр ажалланад. Кошарын барилгада хүрэхэ материал сүм бэлдэнхэй.

— Саашадаа хамаг юумэн бидэнhээл болохо. Хүдэлмэриин сагые зүбөөр, хүсэд хэрэглэжэ шадабал, энэ барилгаа Майн нэгэнэй hайндэрэй урдахана дүүргэхэбди, — гэжэ барилгашадай бригадир бидэниие найдуулна.

Николай Фёдорович Афанасьевай, тэрэнтэй хүдэлдэг барилгашадай үгэдэ үнэншэмөөр даа. Эдэнэр энэ кошарын барилга табан hара соо дүүргэхэ аад, дүрбэн hара соо хэхээр шиидэнхэй. Табан жэлэйнгээ түрүүшын жэлэй даабари болзорhоонь урид дүүргэжэ, түсэбhөө гадуур хоёр бүлэ айлай орохо нэгэ гэр барилhан байха юм.

Эдэнэр саг болзор соонь ажалаа эхилдэг заншалтай юм. Ажалай үедэ миинтээр саг haлгадаггүй. Тиимэhээл халаан бүриингөө даабари 20—25 процентээр үлүүлэн дүүргэнэ.

Николай Афанасьевай бригадынхид Алексей Боевой бригадын барилгашадтай мүрысэдэг. Алексей Кузьмич Боев мүн лэ олон жэл барилгада хүдэлhэн хүн. Тиимэhээ ажалаа зүбөөр эмхидхэжэ, бии байгаа арга боломжонуудаа хүсэдөөр хэрэглэхэ гэжэ эрмэлзэдэг. Энэ хүсэл зорилгоёо бэелүүлжэ шададагшье. Эдэнэр үнгэрhэн жэл Ивалгын ОПХ-да 200 эбэртэ бодо малай орохо байра 5 hарын туршада бариха аад, дүрбэн hара хахад соо бариhан.

Хоёр бүлэ айлай орохо гэр 50 хоногой туршада барижархидаг. Эдэнэр ажалайнгаа сагые hайнаар ашаглан, барилга хэхэ графигаа уридлажа ябана. Энэнь ехэ hайшаалтай.

Иимэ урагшаа hанаатай түрүү хүдэлмэришэд манай нүүдэл колоннын, Ивалгын барилгын участогта олон юм. Эдэнэр социалис мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлэн, эршэмтэй шангаар хүдэлнэд. Барилга дээрэ бии байгаа арга боломжонуудаа дүүрэнээр ашаглахын тула ехэ оролдолго гаргана.

Манай Ивалгын участогай барилгашад байгша ондо 400 мянган түхэригэй барилга хэхэ даабаритай. Энэ даабаряа дүүргэхэ байhандань найдамаар. Юуб гэхэдэ, манай участогта ажал хэрэгээ hайн мэдэдэг дүршэлтэй бэрхэ барилгашад хүдэлнэ.

В. ГАБИШ,
173-дахи нүүдэл колоннын Ивалгын барилгын участогай начальник.

1972 ондо нёдондонойхидо орходоо үнеэн бүриhөө адагынь 100—120 литр hү ехээр haaжа абаха...

БурАССР-эй ажалшадай 1972 оной социалис уялгануудhaa

hАБА ДҮҮРЭН

Юhэдэхи табан жэлэй түрүүшын жэлдэ Ивалгын туршалгаүйлэдбэриин ажахын hү hаалиин 1-дэхи фермын коллектив түсэб, уялгануудаа амжалтатайгаар дүүргэhэн байна. Жэлэй туршада түсэбhөө үлүү 254 центнер hү haaжа абаа. Үнеэн бүриhөө 2.400 килограмм hү haaха социалис уялга абаhан байбал, тэрэнээ 2.585 килограммда хүргөө.

Энэ фермэдэ 12 hаалишад ажалладаг. Эдэнэр хаража байhан 171 үнеэнhээ 180 тугал абажа шадаа. Фермын түрүү hаалишан Татьяна Лайдаповна Эрдынеева үнгэрэгшэ жэлдэ харууhалдаг 16 үнеэдэйнгээ тус бүриhөө 3 мянга гаран килограмм hү haaжа, 19 тугал абажа түлжүүлээ (1-дэхи зураг).

Мүн эндэ ажалладаг hаалишан Улаахай Базаровна Данинимаева жэлэй түсэбhөө гадуур 5 мянга шахуу килограмм hү haaжа, түрүүшүүлэй зэргэдэ гаранхай (2-дохи зураг).

Тэрэшэлэн hаалишан Евдокия Дымбрыловна Доржиева үнеэн бүриhөө тугал абажа, hү haaха түсэбөө үлүүлэнхэй.

Игэжэ энэ фермын бүхы hаалишад 1971 ониие hайн дүнгүүдээр үдэшөөд, шэнэ жэлдэ шэнэ хүсэтэйгөөр ажаллажа байна. Үбэлжэлгын үедэ үнеэдээ hайнаар эдеэлүүлжэ, hү шэмыень дээшэлүүлжэ шадана.

К. ГАБАЕВАЙ фото.

ШЭНЭ ЗОРИЛГО ХАРААЛАГДАА

Эдэ үдэрнүүдтэ ажахы бүхэнэй малшад, шубуушад, гахайшад үнгэрhэн жэл соо хэhэн хүдэлмэриин, туйлаhан амжалтынгаа дүн согсолжо, дутуу дунданuудаа, хэрэглэгдээгүй нөөсэнүүдээ элирүүлэн, шэнэ зорилгонуудые хараална гээшэ.

hаяхан Мухар-Шэбэрэй «Эрдэм» совхозой түрүү малшад Түгнэ hууринда сугларжа, юhэдэхи табан жэлдэ хэhэн хүдэлмэриингөө дүн согсолоод, мүнөө жэлэйнгээ зорилгонуудые хараалба.

Ажахын малшад үнгэрhэн жэлдэ зарим тэды амжалта туйлабашье, бии байhан нөөсэнүүдээ, арга боломжоёо дүүрэнээр хэрэглэжэ шадаагүй гэжэ хэлэлтэй. Гүрэндэ мал ажалай продуктнуудые худалдаха жэлэй түсэб гансал мяхаар дүүргэдээ. Бэшэ түсэбүүд бэелүүлэгдээгүй. Жэшээнь, үнеэн бүриhөө hү haaлга урда жэлэйхидэ орходоо 159 килограммаар, гүрэндэ худалдалга 1215 центнерээр доошолоо. Ажахын hаалиин гурбан фермэнүүдтэ ажалладаг 36 hаалишадай зурганиинь лэ хоёр мянгатанай тоодо ороо. Бүхыдөө совхоздо үнеэн бүриhөө дунда зэргээр 1616 килограмм hүн haaгдаа. Энэнь аймагай дүнгhөө 154 килограммаар бага болоно. Ехэ hү haaха арга боломжын бии байhые гурбадахи отделениин hаалишад Д. Гомбоева, Г. Будаева, Т. Дармаева, Б. Дашиева, С. Бимбаева болон бусад элишэлэн харуулна. Тэдэнэр адли эрхэ байдалда ажаллаха зуураа, үнеэн бүриhөө 2168—2022 килограмм hү haaгаа бшуу.

Боомой отделениие эрхилэгшэ Д. Э. Эрдынеев, hаалиин нэгэдэхи фермые даагша Д. О. Батуев, совхозой директор И. Н. Акатов. гахайн фермые даагша И. В. Дульский болон бусад үгэ хэлэхэдээ, мал ажал эрхилэлгэдэ бии байhан дутагдалнуудта гол анхаралаа хандуулаа. Жэшээнь, фермэнүүдтэ бии байhан тэжээл хүсэд буйлуулагдангүй малда үгтэнэ, мүрысөөнэй дүн саг соогоо согсологдожо, эли газарта үлгэгдэнэгүй. тиимэhээ хэнэй хэды шэнээн hү haaжа, бусадhaa түрүүлжэ ябаhые мэдэхын аргагүй байдаг. Ажалай журам hула. нийтэ ойлгууламжын, эмхидхэлэй хүдэлмэри мүртэйгөөр ябуулагданагүй гээд үгэ хэлэгшэд тэмдэглээ.

Үнеэн бүриhөө 2168 килограмм hү haaжа, hаалишадай дунда эрхимлэжэ гараhан Боомой фермын hаалишан Дулма Гомбоевада чемпионой нэрэ зэргэ олгогдожо, мүр дээгүүрнь чемпионой улаан торгон лентэ хэдэрүүлэгдээ. Тус отделениин тугалшан М. Гомбоева «Ажахын эрхим тугалшан», П. А. Козлова—«Эрхим гахайшан» гэhэн хүндэтэ нэрэ зэргэдэ хүртөө. Мүн ажалай түрүүшүүлдэ Хүндэлэлэй грамота. үнэтэ бэлэгүүд барюулагдаа.

Юhэдэхи табан жэлэй хоёрдохи жэлдэ үнеэн бүриhөө 1800 килограмм hү haaжа, тугал бүхэнэй шэгнүүрые сүүдхэдээ 800 граммаар, шахамалнуудай шэгнүүрые 1000 граммаар дээшэлүүлхэ, гүрэндэ 9100 центнер hү, 5940 центнер мяха, 790 центнер ноohо худалдаха гэжэ шиидээ. Хараалhан түсэбөө бодотоор бэелүүлхын тула зооветеринарна заабариин ёhoop адууhа малаа харууhалха, ашаг шэмыень дээшэлүүлхэ, үүлтэрыень hайжаруулха, дааhан ажалдаа харюусалга ехэтэйгээр хандаха гэжэ хэлсэгдээ.

Б. ЖАМБАЛОВ.

hҮҮЛШЫНЬ ЗАМ ҮДЭШЭБ

Манай Эхэ ороной ниислэл—Москва хото сэрэгэй суута ажал ябуулагша, СССР-эй Зэбсэгтэ Хүсэнүүдые эмхидхэн байгуулhан хүнүүдэй нэгэн, КПСС-эй ЦК-гай гэшүүн, СССР-эй Верховно... депутат, Советскэ Союзай хоёр дахин Герой, Советскэ Союз... Матвей Васильевич Захаровые февралиин 2-то hүүлшынь з... шэбэ.

...Совет Армиин М. В. Фрунзиин нэрэмжэтэ Түбэй байшан... тугта зал. Наhа барагшын үнэhэн шарилтай урна сэсэгүүдээр... дэhэн үндэр табсан дээрэ табигдаа.

Шаналал гашуудалай хүгжэм зэдэлнэ.

Хүдөөлүүлгэ эмхидхэхэ правительственна комиссиин гэш... дэлэл. ёhололой харуулда зогсобо. Тэдэнэр тэрэ урные Сове... Түбэй байшангhaa гаргажа, катафалк дээрэ табиба. Шаналал... жагсаал Улаан талмай тээшэ шэглэн дабшаа.

Советскэ Союзай маршал М. В. Захаровай үнэhэн шарил... Союзуудай байшангай дэргэдэ катафалк дээрэhээ буулгагдаад... гай лафет дээрэ табигдаба. Шаналалай ёhолол сэрэгэй эскор... шэгдэн, Улаан талмай тээшэ дабшаба.

Улаан талмай. Москвагай ажалшадай олон тоото түлөөл... сугларанхай. Гунхуулан буулгагданхай, шаналал гашууда... нүүдээр орёогдонхой дайшалхы тугуудые бариhан сэрэгүүд ... таар жэрын жагсаа.

Трибунанууд дээрэ — Совет Армиин, Далайн-Сэрэгэй Фл... шалнууд, генералнууд, адмиралнууд болон офицернүүд, КПСС-... гэшүүд, СССР-эй, РСФСР-эй Верховно Соведүүдэй депутадуу... министрнүүд, гүрэнэй комитедүүдэй түрүүлэгшэнэр, парти... дэй ба нийтын эмхинүүдэй түлөөлэгшэд, граждан дайнай, Эх... хамгаалгын Агууехэ дайнай ветеранууд.

Тэрэшэлэн хилын саашахи оронуудай посольствонуудай ... сэрэгэй, далайн-сэрэгэй, агаарай-сэрэгэй атташенууд байлсаа.

Шаналал ёhололой дабшалга В. И. Ленинэй Мавзолейн ... тобо. М. В. Захаровай үнэhэн шарилтай урна ехэ буугай ... буулгагдан, тусхай табсан дээрэ табигдаба.

Нүхэд Л. И. Брежнев, Г. И. Воронов. В. В. Гришин, А. П. ...ко, А. Н. Косыгин, Ф. Д. Кулаков, А. Я. Пельше. Д. С. Полянск... Шелепин, П. Н. Демичев, И. В. Капитонов, К. Ф. Катушев ... сад Мавзолейн трибуна дээрэ гараба. Мүн хүдөөлүүлгэ эмхид... вительственна комиссиин гэшүүд гаралсаа.

Шаналалай митинг эхилбэ. Хүдөөлүүлгэ эмхидхэхэ коми... рүүлэгшэ, СССР-эй оборонын министр, Советскэ Союзай мар... Гречко КПСС-эй Центральна Комитедэй, СССР-эй Верховно... Президиумэй, Советскэ правительствын даалгабаряар шанал... тингые нээгээ.

Совет арад, Армиин болон Флодой сэрэгшэд КПСС-эй ... шүүн, СССР-эй Верховно Соведэй депутат, Советскэ Союзай ... Герой, сэрэгэй суута ажал ябуулагша, СССР-эй Зэбсэгтэ Х... эмхидхэн байгуулhан элитэ хүнүүдэй нэгэн, Советскэ Союз... Матвей Васильевич Захаровые гүн ехэ шаналал гашуудалай ... гээр мүнөөдэр hүүлшынь замда үдэшэжэ байна. Дэлхэй ... түрүүшын социалис гүрэниие хамгаалха арюун hайхан хэр... хүсэ шадалаа, баян дүй дүршэлөө, эрдэм бэлигээ зорюулhан, партиин үнэн хүбүүнhээ, социалис Эхэ оронойнгоо дүлэтэ патри... хасажа байнабди, — гэжэ А. А. Гречко хэлэбэ.

Удаа тээнь КПСС-эй МГК-гай секретарь Л. И. Греков, ... хотодохи Балтиин заводой токарь А. В. Чуев, ВНР-эй обор... нистрэй орлогшо, Венгриин Арадай армиин Главна политичес... лениин начальник генерал-майор Ф. Карпати, армиин генер... Иванов гэгшэд үгэнүүдые хэлээ.

Шаналалай митинг дүүрэбэ. Коммунис партиин, Советскэ ... ствын хүтэлбэрилэгшэд М. В. Захаровай үнэhэн шарилта... үргөөд, Кремлиин хана тээшэ ошобо. Ехэ буунуудай нэерээн д... тусхай хүнды соо табигдажа, мрамор хабхагаар бүглэгдөө. Та... игэжэ бэшэгдэнхэй:

Матвей Васильевич
ЗАХАРОВ

18 — 17/VIII — 98 19 — 31/I — 72

Шаналалай марш зэдэлбэ. Тэрэниие Советскэ Союзай гимн... аялга халан ханхинаа. Совет Армиин сэрэгшэд Советскэ Союз... Матвей Васильевич Захаровта сэрэгэй hүүлшын ёhолол хэ... лейн үбэрөөр тэгшэ жэгдэ жагсаалаар алхалан дабшаба.

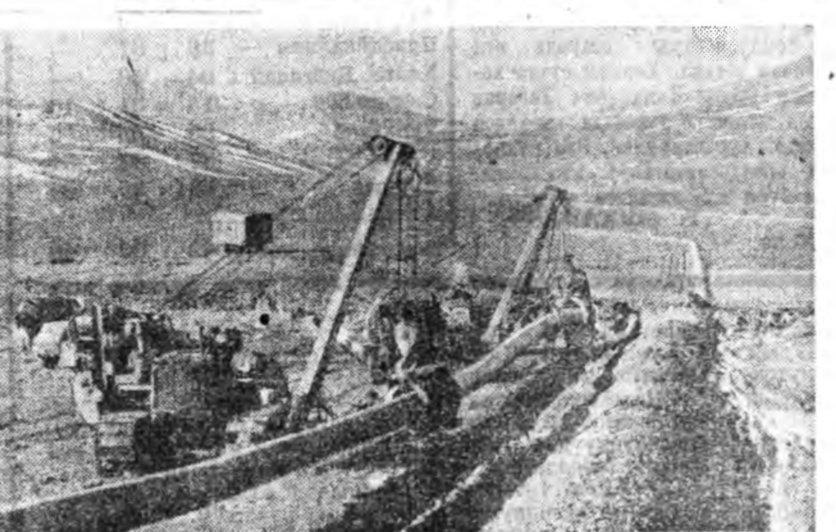
ЕХЭ МЯХАНАЙ ТҮЛӨӨ

Хориин аймагай Хүрбын совхозой мал адуулагшадай үнгэрэгшэ жэлэйнь социалис мүрысөөнэй дүнгүүд гаргагдаба.

Мал адуулагша Петр Мергенов 1971 ондо hайнаар хүдэлжэ, ехэ амжалта туйлаhан байна. Жэлэй туршада харууhалдаг эбэртэ малайнгаа шэгнүүрые хамтаданЬ 76,8 центнерээр нэмээгээ гэхэ гү, али үхэр бүриин шэгнүүрые сүүдхэдээ 800 граммаар дээшэлүүлээ бшуу. Тиихэдэ декабрь hара соо нүхэр Мергенов харууhалдаг 36 толгой эбэртэ ...гаа шэгнүүрые 9,3 центне... мээжэ, үдэр бүри 700 г... дээшэлүүлhэн байна.

Нүхэр Мергенов үүсхэл... гээр ажаллажа, малаа ш... тай hайнаар харууhалжа... лүүлжэ шададаг байhа... ашаар иимэ амжалтануу... лаба. Мүнөө П. Мергенов ... малайнгаа үбэлжэлгые ... эмхидхэхын түлөө ехэ о... гарган хүдэлжэ байна.

Д. ДОРЖ...
хүдөө бэш...

ДАГЕСТАНСКА АССР. Эндэ Шамхал-Булак гэжэ газарта республика соогоо эгээл баян сэнхир түлишын хэбтэшэ олдонхой. Энээниие ашаглахын тулада мүнөө Шамхал-Булак — Махачкала гэжэ трубопровод баригдажа байнхай.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Шамхал-Булак — Махачкала газопроводой барилга дээрэ.

ТАСС-ай фотохронико.

ТАЙГАДА ЖЭНГИРҺЭН ХОНХО

БАУНТЫН АЙМАГАЙ БАГДАРИН ТОСХОНОЙ ИНТЕРНАТ ҺУРГУУЛИИН ДҮЙ ДҮРШЭЛ ТУХАЙ

ОРШОЛ

Багдаринай интернат һургуулиин шанарай коллектив һуралсал-хүмүүжүүлгын хүдэлмэриие һонёор дэг дүршэлтэй. Юрэдөө тэрэ ргуулида һуралсалайшье, хүмүү-лгыншье хүдэлмэри хоорондоо та холбоотой байдаг юм. һурал-ай үедэ гэхэ гү, али хэшээл дээ-э үхибүүд хүмүүжүүлгын һургаал а ушартай. Ондоогоор хэлэбэл, ет педагогикын эрилтын ёһоор, ээл бүхэн хүмүүжүүлхы удха артай байдаг. Тиихэдэ хүмүү-лгын хэшээлһээ гадуур ябуу-дадаг хүдэлмэри хадаа һурагша-номоо һайнаар ойлгохо хэрэгтэ лха, эрхимээр һураха эрмэлзэл үүлдэг.

Мүнөө сагта, дэлхэй дээрэ хоёр үзэлэй хоорондохи тэмсэлэй хурсадажа байһан үедэ һураг-ай дунда марксизм-ленинизмын л нэбтэрүүлхэ гээшэ тон ехэ шанартай. Тэрэ талаһаань аба-харабал, Багдаринай интернат гуулида шабинарай үзэл бодолые адхан хүмүүжүүлхэ, гоё һайха-е сэгнэжэ һургаха, ажалда дурлуулха гэжэ ехэ оролдодог байна. Имэ гурбан зорилго арбан хоёр жэлэй туршада таһалгаряагүйгөөр бэелүүлэгдэнэ.

Багдаринай интернат һургуулида 32 багша болон хүмүүжүүлэгшэ хүдэлнэ. Тэдэнэй 13-ниинь дээдэ, 16-ниинь тусхай дунда, 3 хүн юрэнхы дунда эрдэмтэйнүүд. Хоёр хүн дээдэ һургуулида заочноор һурана. Коллективтэнь КПСС-эй 12 гэшүүн, 4 комсомолой гэшүүн бии. Олонхи багшанар стаж ехэтэй.

Тус һургуулида мүнөө үедэ 150 оротон, 77 ород, 16 буряад үхибүүд аха дүү ёһоной оршон байдалда хүмүүжүүлэгдэжэ байнхай.

Шабинарынь булта һургаал һайнтай, хүндэ хаһдахадаа, ехэ уряалгынууд. Столово соо эдеэлжэ һуухадаашье, һургуулиингаа коридор соогуур ябахадаашье, тэдэнэр шаг шууяа табилдажа, тоомоо таһаралданагүй. һуралсалдаашье олонхинь бэрхэнүүд.

Бидэ энэ хуудаһандаа Багдаринай интернат һургуулида яагаад имэ амжалта туйлагданаб гэжэ хөөрэхэ зорилготойбди.

ЭРДЭМЭЙ ТАБСАН — ЭХИН КЛАССҺАА

Педучилищи дүүргэһэн багша ия Терентьевна Онищук мүнөө нэгэдэхи класстай. Хорин жэлдэ һургуулида хүдэлжэ ябашье һаа, мүнөө анха түрүүшын шэнэ программаар нэгэдэхи класста ном заажа байна бшуу. Багарай мэргэжэл дээшэлүүлдэг итудта тусхай бэлэдхэл гара-

идия Терентьевна хэшээл бүхэгоо түсэбые бодомжотойгоор одог, үхибүүдэй һайнаар ойлгохо тула хэрэгтэй юумэ бултыень ада абадаг (дидактическа маал, фильмоскоп, таблица болон зүйлнүүд).

Багдаринай интернат һургуулиин байшан.

асс соонь саг үргэлжын словарь гоёор бэшэгдэһэн үгэнүүд, тээ үгтэһэн зурагууд бии. Байд лэ тэрэнь һэлгэгдэжэ байдаг. нар үдэр бүри сагай уларил гладаг, тэрэнээ өөһэд өөһэдынгөө й дэбтэр соо тэмдэглэдэг, байда гаража, экскурси хэдэг.

Л. Т. Онищук уншалгын хэшээлгаа шадамараар үнгэргэдэг. лгын хэшээлдэ элдэб янзын арэрэглэдэг байна. Уран гоёор уншажа үгөөд, һүүлдэнь шартаа уншуулдаг юм. Зурагай ар хөөрэлдөө хэхэ, аргатай гань нюур бюураар уншуулха мэтын хүдэлмэри хэшээлэй үедэ дэг байна. Тиихэдэ үхибүүд , үгэ зүбөөр үгүүлжэ һурадаг.

э зуура, хүмүүжүүлгын удхаишыханшье юумые багша хэнэ. Жэшээнь, хоёрдохи четь соо бидэнэй шалгажа байха нэгэдэхи класс «Үзэглэлоо» үшөө дүүргээдүй байгаа һэн. «Үзэглэл» соо шандагадай олоороо хамтаржад, үнэгые айлгаһан тухай бишыхан онтохо уншуулхадаа, эбтэй этэй байхада, ямар һайн бэ гэһэн хөөрэлдөө үнгэргөөдхёо.

Педучилищи дүүргээд, 13 жэл хүдэлжэ байһан **Вера Сырэторовна Сампилова** хоёрдохи класстай. Хэшээл бүхэндөө тодорхой зорилго табяад, тэрэнээ бэелүүлхэдээ, тон бэрхэ. Юрэдөө, В. С. Сампилова хэшээл үнгэргэхэ бүрее элдэб онол арга хэрэглэхэ талаараа илгарна.

Илангаяа математикын хэшээл һонирхолтой. Задачын удхые элдэб янзаар, хуряангыгаар бэшэжэ һураха гээшэ багашуулай ухаан бодолые гүйлгэдэг. Хуряангы бэшэлгэ, зураг, зурлаахай гэхэ мэтээр задачын удха тайлбарилуулжа, харюуень үндэһэлүүлжэ һургахын тула багша яһала оролдодог байна. Математикын программа соо үгтэһэн геометрическэ мэдээнүүдые үхибүүд һайнаар ойлгоһон. Хэшээл бүхэнэй түгэсхэлдэ дүн гаргагдана.

Байгаалиин календарь ханада хадаатай, үхибүүд ажаглалтаяа тэрээндээ тэмдэглэнэ.

Дарья Петровна Миронова дээдэ эрдэмтэй, зургаан жэлдэ хүдэлһэн. Тэрэ мүнөө гурбадахи класстай. Дарья Петровна яһала оролдосотой багша. Тэрэнэй эгээл һайн талань гэхэдэ, али һурагшамни ямар материалаа мууса ойлгооб, ямар шалтагаантайб гэжэ элирүүлээд, тиимэрхүү дутагдалай байбал, тэрэниие усадхахын тула саг үргэлжэ оролдожо байдаг юм.

МАТЕМАТИКЫН ХЭШЭЭЛНҮҮД

һургуулида математикын баг хүсэд. С. А. Гущина, А. Ц. арова, В. П. Малыгина гэгшэд матика заадаг. Тэдэнэр булта шадээдэ һургуулитай, яһала һайн халтай. Хэшээлдээ бэлдэхэдээ, рхой түсэб, заримдаа конспект табидаг гуримтай. Тиихэдээ нүүдые, задачануудые бодуулха тула, элдэб иллюстраци, дидактическа материал элбэгээр бэлдэдэг. Тиимээр хэшээлдэ бэлдэхэдэнь, заһан юумэниинь ойлгосотой, программынь материал саг соогоо үзэгдэдэг байна бшуу.

Жэшээнь, А. Ц. Дандаровагай 4-дэхи класста математикын хэшээл хэхые хараабди. Тэрэ багшын элдэб онол арга хэрэглэдэгые обёорхоор байгаа. Карточка дээрэ бэшэгдэһэн даабари шабинартаа хубаагаад, тэды минута соо бодогты гэхэ юм. Имэ даабаринууд үхибүүдэй бодол хурдан болгодог. Тиихэдэ элдэб зурагтай альбомуудые, сээжээр жэшээ бодолгын тусхай кассын стенд, самбар, хэмжүүрэй хэрэгсэл хэшээлдээ шадамараар хэрэглэжэ, **«олон»** гэһэн ойлгосо үхибүүдтэ һайнаар ойлгуулжа, **«ехэ»**, **«бага»** гэһэн удхын тайлбари өөһэдтэнь бэлээр хүүлээ. Александра Цыденовнагай шабинар гурбан һууритай тоо хоёр-гурба-таба—хэдэн дахин ехэ, бага болгохо жэшээнүүдые бэлээр бодожо һуранхай. Үхибүүд **«тэды дахин»** гээшые **«тэдыгээр»** гэһэн ойлгосотой худханагүй. (Зарим һургуулида имэнүүд ойлгосонуудые илгажа һураагүй һурагшад дайралдадаг юм). Задача бодуулхадаа, хэдэн арга бэдэрүүлнэ. Ондоо аргаар задача бодоһон һурагшадта сэгнэлтэ табина. Тиихэдэнь һурагшад ходо бэлэн аад, һонин арга бэдэрхэ эрмэлзэлтэй болоно ха юм.

Тэрэшэлэн 5—7—8-дахи классуудта заадаг С. А. Гущинагай хэшээлнүүд һонирхолтой. Тэрэнэй шабинартаа хандадаг маяг тон ехэ һайшаалтай. Тон уряалгы даруухаар, хүндэмүүшэ налархайгаар һурагшадтаа хандахадань, хэшээлыньшье урагшатайгаар үнгэрдэг. Багша хүндэмүүшэ урин хандалгын жэшээ шабинартаа харуулна. Тэрэнь тон ехэ хүмүүжүүлхы удха шанартай бшуу.

Математикын кабинет С. А. Гущинагай хүтэлбэри доро һайнаар, мүнөөнэй эрилтэдэ харюусамаар түхеэрэгдэнхэй. Хуряангы үсэлгын формулоор задача бодохо хэрэгсэлнүүд, шалгалтын хүдэлмэридэ үгтэхэ, мүн үзэһэнөө һайнаар хадуужа абаха, хэшээлдээ бодохо задачануудтай пакедүүд бии. Багша шабинартаяа хамта үзүүлэн харуулха зүйлнүүдые элбэгээр бүтээһэн байна. Математическа кружогой гэшүүд багшанарта ехэ туһа хүргэдэг.

ЛИТЕРАТУРА ҮЗЭНЭ

Совет арадые, эдир үетэниие хүмүүжүүлхэ талаар литература, искусствын үүргые КПСС-эй XXIV съезд тогтоол соогоо онсолон тэмдэглэһэн байна. Тиимэ болохолоороо, ород хэлэнэй илангаяа литературын хэшээлнүүд һурагшадые коммунис ёһоор хүмүүжүүлхэ найдамтай аргануудай нэгэн гээшэ.

Ород хэлэнэй, литературын багшаар арадай гэгээрэлэй отличник **Н. В. Позднякова, О. Н. Ивашина, Р. В. Клишина** гэгшэд хүдэлдэг. Тэдэ багшанарай оролдолгоор Ленин тухай ехэ баян материал суглуулагдаа. Мүн яһала баян фонотекэшье эмхидхэгдээ.

Харуулан ойлгуулха зүйлөөр элбэг кабинет соо ород хэлэнэй гү, али литературын хэшээл үндэр дээдэ хэмжээндэ үнгэргэхэ арга хуу бии. Жэшээнь, ород хэлэнэй кабинедтэ энциклопедическэ, удхын тайлбариин, литературна, орфографиин словарьнууд, таблицанууд, карточканууд мэтын зүйлнүүд элбэг. Техническэ хэрэгсэл хододоо багшын гар соо.

Литературын ашаар үхибүүд гоё һайхан юумэ сэгнэжэ һурадаг. Илангаяа үгын һайханиие, үтын хүсые танижа, сэгнэжэ һураханьгүнзэгы удха шанартай.

Литературын хэшээлдэ ерээдүйн уран зохёолшодые бэлдэхэ зорилго табигдадаг бэшэ (хэрбээ бэлигтэй үхибүүдэй байгаа һаа, тиимэшье зорилго юундэ табижа болохогүйб), харин гүнзэгы ойлгосотой, хэлэ бэшэгэй эрдэм шудалһан, шүүмжэлхы бодолтой уншагшадые бэлдэхэ гээшэ литературын багшын уялга мүн.

Тэрэ уялгаяа Н. В. Позднякова. О. Н. Ивашина гэгшэд яһала һайн ойлгодог. Тэдэнэй заадаг классуудта һурадаг үхибүүд бэлэдхэл һайнтай байһанаа харуулаа.

Хэшээл, предмет бүхэн хүмүүжүүлхы удхатай байдаг гэнэбди. Зүгөөр интернат һургуулида хүмүүжүүлгын тусхай хүдэлмэри ехэ удха шанартай байдаг ааб даа.

Һургуулиин шэмэглэл — хүмүүжүүлгын хүдэлмэриин нэгэ хуби. Гэрэл элбэгтэй, һайханаар шэмэглэгдэһэн һургуули, хамтын байра хадаа һурагшадай журамдашье һайн нүлөө үзүүлдэг гэжэ үнинэй мэдээжэ ха юм.

Багдаринай интернат һургуулиин ниитэ шэмэглэл тон лэ мүнөөнэй эрилтын ёһоор хэгдэнхэй. Коридор соо ороходо, хэшээлэй гурим (расписани), соносхол үлгэдэг юумэнүүдые нарихан модоор (рейкэнүүдээр) хэһэн. Нэгэшье үлүү хадааһан эндэ тэндэ ёдойлдоногүй. Тиихэдэ класс соо тусхай булан (хэшээлэй гурим, һурагшадай список, үдэрэй гурим, байгаалиин календарь г. м.) гоёор бэшэгдээд, тусхай самбарта хадаатай. КПСС-эй Политбюрогой гэшүүдэй нэгэнэйнь зураг үлгөөтэй. Хэшээлдэ хабаатай хэрэгсэлнүүд. Ондоо үлүү юумэн класс соо байхагүй.

В. И. Ленинэй музей горитойхон таһалга эзэлдэг. Тэрэнэй шэмэглэл баһал хүмүүжүүлхы зорилготойгоор бэелүүлэгдэһэн байна. Зарим юумэнүүд: карта, модель электрижүүлэгдэһэн. Жэшээнь, Ленинэй нэрэтэй холбоотой газар нютагуудай нэрэнүүдэй али нэгэнэй кнопко дарахада, карта дээрэ ялагад гэдэг онъһотой.

Эстетическэ болон политическэ хүмүүжүүлгэ. Тойрожо байһан оршон байгаалиин һайханиие, ажабайдалай гоёые тон зүбөөр ойлгожо һураха шадабари һургуулиин жэлнүүдһээ үндэһэтэй.

«Жэлэй дүрбэн саг» гэһэн зохёол тухай хөөрөөд, хүүгэдтэ грампластинка шагнуулхада, П. И. Чайковскиин зохёолнууд тухай тодорхой ойлгосотой болохоһоо гадна, байгаалиин хубилалтые, саг, уларилай шэнжэ шанарые үхибүүд гүнзэгыгөөр ойлгожо һурана.

Хүмүүжүүлгын хүдэлмэриин түсэб соо хүүгэдэй политическэ хүмүүжэл тухай хүсэнэг заатагүй һууриҗа олодог. Класс бүхэндэ долоон хоногтоо нэгэ дахин **«Юртэмсэ дээрэ юун болоноб?»** гэһэн асуудалаар политинформаци үнгэргэгдэдэг. Гадна КПСС-эй XXIV съездын материалнуудые һурагшадта гүнзэгыгөөр тайлбарилха хүдэлмэри үргэнөөр ябуулагдана. Тэрэньшье зүбтэй, юуб гэхэдэ, мүнөө наймадахи класста һуража байгшадай зариманиинь юһэдэхи табан жэлэй һүүлшынхидэнь ниитын үйлэдбэритэ ажалда хабаадажа, асари ехэ түсэб бэелүүлэлсэхэ болоно ха юм. һуралсалай жэлэй нэгэдэхи хахадта **«Большевигүүдэй парти — залуушуулай аха нүхэр, багша»** гэһэн темээр һонирхолтой хөөрэлдөөн болоо.

Комсомолой суглаан, пионернүүдэй сбор саг соогоо болодог. Тэдэнэй хүмүүжүүлгын удха мүн лэ арсашагүй. Пионернууд, комсомолшууд октябрятануудаа шефтээ абанхай.

Ерээдүйнгөө мэргэжэл зүбөөр шэлэхэ хүдэлмэри шабинарай дунда үргэнөөр ябуулагдана. 7—8-дахи классуудай һурагшадта анкетэ бэшүүлхэ, ажахынуудһаа, эмхи зургаануудһаа, геологиин экспедициһээ мэргэжэлтэдые урижа, тусхай уулзалга хэгдэдэг байна. Түрүү хүдэлмэришэдэй, колхознигуудай дүрэ зураг, тэдэнэй ажалай намтар харуулһан тусхай булан ерээдүйнгөө мэргэжэл шэлэхэ хэрэгтэнь шабинарта туһалха үүргэтэй.

Хүн гээшэ хожомойнгоо мэргэжэл зүбөөр шэлээ һаа, бэедээ этигэнгеэр ажаллаха, Эхэ орондоо, ниитэдэ шадалайнгаа зэргээр аша туһа асарха аргатай байха. Ажахынуудта, эмхи зургаануудта, завод, фабрикануудта ажалһаа олоороо гаража ошохо, ябуултаха ушар олоор үзэгдэдэг байна. Тон шухала шалтагаануудай нэгэн гэхэдэ, анхандаа мэргэжэлээ буруу шэлэһэн ушарһаа үндэһэтэй гэжэ тусхай шэнжэлэл харуулһан байдаг...

Классһаа гадуур ябуулагдадаг хүмүүжүүлгын хүдэлмэри олон янзын ха юм даа. Заримдаа хүнэй нюдэндэ обёорогдохошьегүй. Хэшээлһээ ондоо газарта яажа бэеэ абажа ябахаб, сомор зохидоор хубсалхаб гэжэ хөөрэлдөө үнгэргэхэһөө гадна, хүмүүжүүлэгшэд бэеэрээ жэшээ харуулдаг гээшэ. Юрэдөө, Багдаринай интернат һургуулида хүдэлдэг хүмүүжүүлэгшэд эрдэмэйнгээшье, дүршэлэйнгөөшье талаар ажалдаа таараһан зон.

Кружогууд хүмүүжүүлгыншье, һуралсалайшье хүдэлмэридэ өөрын үүргэтэй. Хэшээлдээ олоһон эрдэм мэдэсэеэ кружогто ябадаг һурагшад улам гүнзэгырүүлхэ аргатай болоно.

Мэдээжэ конструкторай, элдэб эрдэмтэдэй намтартай танилсахада, олонхинь һургуулиин кружогуудта шэнжэлхы ажалай амта таниһан гэжэ элирдэг. Яажа мэдэхэб, мүнөөдэр кружогой гэшүүд ябаһан эдиршүүл хожомоо мэдээжэ эрдэмтэд болохо аалам? Тиимэ болохолоороо, кружогой хүдэлмэриин удха шанар сэгнэшэгүй ехэ болоно ха юм даа.

Багдаринай интернат һургуулида «Ород үгэ», «Глобус», «Эврика» гэхэ мэтын предметнэ кружогууд эмхидхэгдэһэн.

28 хүн «Ород үгэ» гэжэ кружогто бэшүүлһэн. Р. В. Клишина тэрэ кружок хүтэлбэрилнэ. Тодорхой түсэбтэй. Ород хэлэнэй ульгам аялга, нугалбаритай, хэмжүүргүй баялигтай танилсуулха зорилготой. Кружогой хэшээл саг соогоо болоно байдаг.

«Глобус» гэжэ географиин кружогто ябадаг үхибүүд хизаар ороноо шэнжэлжэ һурадаг байна. Хизаар ороноо шэнжэлхэ һургуулиин музейн бии болгогдоһониинь кружогой хүдэлмэриин урагшатай байһые гэршэлнэ.

«Эврика» — математикын кружок. Тэрэнэй хэшээлнүүд угаа һонирхолтой. Электронно-тоололгын машина шудалхадаа, һурагшад математикада ехэ дуратай болодог юм ха.

ХҮТЭЛБЭРИ БА ШАЛГАЛТА

Мүнөө үедэ, хаа хаанагүй шэнэ программын бэелүүлэгдэжэ байһан сагта, һургуулиин хүтэлбэрилэгшэдэй үүргэ улам бүри дээшэлнэ. Багдаринай һургуулиие тэрэ талаһаань абажа харабал, хүтэлбэрилэгшэдынь үүргэеэ зүбөөр ойлгоһон гэжэ абаһаар мэдэхээр.

Интернат һургуулиин директорээр **Г. М. Зарубин** хүдэлнэ. Коммунист Зарубин даалгагдаһан уялгадаа тон лэ харюусалгатайгаар хандадаг хүн. Мэргэжэлээрээ математикын багша Г. М. Зарубин хүтэлбэрилхы ажалда 32 жэлдэ ябана.

Тиихэдэ, дээдэ һургуулитай, биологи болон химиин багша, арадай гэгээрэлэй отличник **Е. П. Ведерникова** арбан гурбан жэлэй туршада завучаар хүдэлнэ.

Хүмүүжүүлгын хүдэлмэриин талаар директорэй орлогшоор **В. П. Малыгина** хүдэлдэг юм. Педагогическа дунда эрдэмтэйшье һаа, арбан жэл соо хүтэлбэрилхы ажалда ябана.

Эндэ хэлэгдэһэнһээ тухайлхада, һургуулиин хүтэлбэрилэгшэд эрдэм бэлэдхэлэйнгээ талаар мүнөөнэй эрилтэдэ харюусамаар зон.

Багшанараа һууриҗуулжа, түбхинүүлхэ гээшэ хүтэлбэрилэгшэдэй тон түрүүшын зорилго байгаа. Багшанарай эрдэм тухай «Оршол» соо хэлэгдэнхэй.

Багшанарай ажалһаа гаража, ондоо тээшээ ябуултаха ушар тон үсөөн: 32 багшанар булта шахуу ниитын ажалай даабаритай. Олонхинь агитатораар, пропагандистаар, арадай шалгалтын гэшүүдээр томилогдонги. Зарим багшанар һургуулиингаа ниитын хүдэлмэри даанхай. Жэшээнь, багша К. Н. Булсахаева интернат һургуулиин комсомолой организациие хүтэлбэрилнэ, тиихэдэ коммунист В. П. Малыгина пионерэй хүдэлмэриие шефтээ абанхай.

Коллективэй гэшүүдые **моральна урмашуулгада** хүртөөхэ асуудалда хүтэлбэрилэгшэд горитой анхарал хандуулна. Бэрхээр хүдэлдэг багшанар болон бусад хүдэлмэрилэгшэд ямар нэгэн урмашуулгада хүртэһэн лэ байдаг. Жэшээнь, дүрбэн багша «Арадай гэгээрэлэй отличник» гэһэн тэмдэгээр шагнагданхай, хоёр хүн ойн баярай медальда хүртөө һэн. Найман багшанар РСФСР-эй, Буряадай АССР-эй Гэгээрэлэй министерствэнүүдэй Хүндэлэлэй грамотаар шагнагдаһан байна. Тиихэдэ олон багшанар, бусад хүдэлмэрилэгшэд ажалшадай депутадуудай аймагай Советэй гүйсэдкомой гэгээрэлэй таһагай, профсоюзай райкомой болон һургуулиин администрациин зүгһөө баясхаланда хүртэдэг, грамотануудаар шагнагдадаг.

Түсэблэлгэ. Интернат һургуулиин хүтэлбэрилэгшэд 1971—1972 онуудай һуралсалай жэлэй жэшээтэ түсэб бүри нёдондо март-апрель һарануудта табяад, май соо зарлагдаһан педсоведэй зүблөөн дээрэ баталһан байна. Тэрэ түсэб соонь коллективэй шухала зорилгонууд тодорхойлогдоһон. В. И. Ленинэй намтарай, революционно ажал ябуулгын һайхан жэшэг дээрэ шабинарые хүмүүжүүлхэ асуудал тон шухала гэжэ түсэб дотор хараалагдаһан.

Тэрэ түсэбһөө дулдыдажа, неделиин, үдэр үдэрэй хүдэлмэриин удха тодорхойлогдодог байна.

Түсэб дотор шалгалта, хиналтын хүдэлмэридэ онсо анхарал хандуулагданхай. Директор гү, али завуч ниитын түсэбэй удхаар өөртөө неделиин түсэб зохёоно.

Тиихэдэ һургуули доторой хиналтын, шалгалтын хүдэлмэриин график зохёогдожо, олоной анхаралда үлгөөтэй. Энэнь тон һайшаалтай гээшэ, юуб гэбэл, багша бүхэн предмедээрнь ямар класста, хэзээ шалгалтын хүдэлмэри хэгдэхэб, хэн хэзээ хэшээлдэм орохоб гэжэ лаб мэдээд ябана бшуу. Тиихэдээ, үдэр бүри хэшээлээ һайнаар хэхэ гэжэ нягтаар бэлдэхэ ёһотой болоно.

Шалгалтын, хиналтын хүдэлмэриин дүн ходо гаргагдажа, педсоведэй гү, али методическа нэгэдэлэй зүблөөн дээрэ зүбшэн хэлсэдэг гуримтай.

Методическа хүдэлмэри һайнаар түсэблэгдэһэн. Хахад жэлэй туршада методическа нэгэдэлэй зургаан зүблөөн үнгэрөө. Тиихэдэ интернат һургуулиин эрхэ байдалда таараһан асуудалнуудаар элидхэл хэгдэдэг байха юм. Жэшээнь, **«Хүүгэдэй сулөөтэй сагые эмхидхэлгэ», «Хүүгэдэй хүгжэлтэдэ гүйхэ, харайха наадан ямар удха шанартайб?»** гэхэ мэтэ элидхэлнүүд шагнагдаад, зүбшэн хэлсэгдээ. Эхин классай багшанартай зуралгын хэшээлэй практикум болоо.

Тиихэ зуураа, методическа нэгэдэл шэнэ программада анхарал хандуулна. Шэнэ программа тухай методическа заабаринууд, шэнэ литература саг соогоо уншагдадаг, зүбшэн хэлсэгдэдэг.

Методическа нэгэдэлэй нэгэшье зүблөөн хүтэлбэрилэгшэдэй хабаадалгагүйгөөр үнгэрдэггүй. Юрэдөө, интернат һургуулиин хүтэлбэрилэгшэд өөр өөрынгөө уялгада һайнаар хандадаг, ажалаа эмхитэйгээр ябуулдаг, хоорондоо үгэеэ ойлголсодог байна гэжэ абаһаар мэдэхээр.

Директор Зарубин Георгий Михайлович үнинэй коммунист хүн хадаа багшанарай дунда үзэл сурталай хүдэлмэри ябуулха, өөрынгөөшье, сугтаа хүдэлдэг нүхэдэйнгөөшье научно-теоретическэ бэлэдхэл дээшэлүүлхэ гэжэ ходо оролдожо байдаг. «Народное образование», «Советская педагогика» болон бусад хэблэлэй хуудаһанда гараһан һонирхолтой материал Георгий Михайловичай нюдэнһөө алдуурдаггүй.

Тэрэнэй орлогшоноршье эрдэм бэлэдхэлээ ходо дээшэлүүлжэ байдаг. Жэшээнь, Е. П. Ведерникова Хабаровскда, В. П. Малыгина Владивостогто РСФСР-эй Гэгээрэлэй министерствын зарлаһан семинар-һуралсалда хабаадаһан.

Һургуулиин уран һайханай бүлгэмэй гэшүүд.

ТҮГЭСХЭЛ

Бидэ энэ хуудаһандаа һургуулиин багшанарай, хүтэлбэрилэгшэдэй дүй дүршэлые тон хуряангыгаар харуулбабди. Тэрэ һургуулида бурьялжа байһан ажабайдалай амисхалые хүсэдөөр харуулха гээ һаа, бүхэли ном бэшэхээр юм бэзэ.

Анхандаа гүн тайгын обёороор нүүжэ, агнуури эрхилэн, ороо үсхэн ажамидардаг байһан ортонгуудай (эвенкиүүдэй) үхибүүд мүнөө гүрэнэй дүүрэн тэдхэмжэ дээрэ һуража, эрдэмэй орьёл өөдэ зүдхэжэ ябаһаниинь мүнөөнэй хүнүүдтэ гайхалтай хэрэг бэшэ болонхой. Энэ хадаа совет үе сагай нэгэл шэнжэ ха юм даа.

Гэбэшье табяад жэлэй урда тээхэнэ ортонгуудай уг гарбалайхидай наймаашадта мэхэлүүлжэ, үнэтэ ангуудай арһые миинтээр шахуу үгэжэ, орондонь тамхинда эһээһэн архи абаад, ураг тархияа манаруулжа, ухаан бодолоо балартуулжа байһан тухайда уншадагбди.

Багшанар тэрээн тухай шабинартаа хөөрэдэг, хизаар оронойнгоо түүхэтэй гүнзэгыгөөр танилсуулхаяа оролдодог байна.

«Таряашад ургасаяа намартаа хурядаг, харин багшанар—хабартаа» гэһэн оньһон үгэ бии болонхой. Үнэниие хэлэхэ болоо һаа, багшын тариһан һайн үрэһэн удаан шанартай, һурагшын ехэ болотор эдеэшэжэ, бүхы наһан соонь «ургаса» үгэжэ байха жэшээтэй юм.

Багдаринай интернат һургуулиин багшанар, хүмүүжүүлэгшэд шабинарайнгаа сэдьхэл бодолдо һайхан үрэһэ тарихын тула үдэр бүри оролдожо байдаг.

И. АНГАРХАЕВА,
БурАССР-эй гэгээрэлэй министерствын инспектор.

Тус хуудаһые Ц. ДОНДОГОЙ найруулан бэлдэбэ.

Республикын эдир хаһа

Конгын (Браззавиль) ажалшад нгын ажалай партиин, (КПТ) радай республикын байгуулагаар хоёр жэлэй шухала удха нартай ойе шэнэ жэлэй урдаана тэмдэглээ. Эндэ, Африкын г дунда, оронойнь гүрэн түрын дэ болоһон улаан туг хоёр урда хиидхэгдэһэн юм. хүдэлмэришэн анги тарялашад өрой нэгэдэл харуулһан балта ба мотыга герб дээрэнь зураатай. 1963 оной августын революции болоходонь, колониалистнүүдтэ түшэглэдэг аббат Ф. Юлу шын засаг унагаагдажа, конголез арад капиталисбэшэ замаар хүгжэхэ шэглэлдэ ороһон юм. 1969 ондо Конгын ажалай партиин, (КПТ) Арадай республикын байгуулагдаһан тухай тунхаглатдаһанай удаа революциинь шэнэ шатадаа ороо һэн. Конгын ажалай парти марксизм-ленинизмые ажал ябуулгынгаа теоретическэ үндэһэ һуури болгоһон, харин социалис общественные байгуулха хэрэгые уг зорилгомнай гэжэ соносхоһон байна. Конгын Арадай Республикын ажабайдалдахи мүнөөнэй шатые национально-демократическа арадай революциин шата гэжэ КПТ тоолоно.

Мүнөө орон доторнь социально-экономическа горитойхон хубилалтанууд болоно. Газар, тэрэнэй баялигууд гүрэнэй мэдэлэй болонхой, түмэр харгы, портнууд, саахарай промышленностиин предприятинууд гүрэнэй мэдэлдэ оруулагдаа.

Конгын экспортын шухала һалбаринь болохо үнэтэ модоор эдлэл хэрэгсэлэй зүйлнүүдые бүтээдэг харин компанинуудай зөөри гүрэнэй мэдэлдэ абтахаар хараалагдана. Экономикодохи гүрэнэй сектор улам бэхижэжэ байнхай.

Конгын Арадай Республика арадай гэгээрэл хүгжөөхэ, үндэһэн хүдэлмэрилэгшэдые бэлдэхэ асуудалаар ехэ амжалта туйлаа. Энэ орон дунда һургуулиин һурагшадай тоогоор Африка түбидөө эгээн дээгүүр һуури эзэлжэ — 95 процентнь болоно. Конгын гүрэнэй бюджедэй дүрбэнэй нэгэ хуби шахуунь арадай гэгээрэлдэ гаргашалагдана.

Ажалшадай байдал һайжаруулхын тула энэ залуу гүрэн ехэ оролдолго гаргажа байнхай. Олзо доходынь хүн бүхэндэ абажа үзэбэл, бүхы Африкын дундуур хэмжээнһээ хоёр дахин дээгүүр. Һая орон дотор эдеэ хоолой продуктнуудай сэн хинаха гүрэнэй хиналта тогтоогдоо, гүрэнэй гү, али хубиин секторто хүдэлмэрилжэ байһанһаань дулдыдангүй, пенси бии болгогдоо. Һурагшад, студентнэртэ стипенди түлэгдэнэ.

Конгын Арадай Республика Советскэ Союзтай али али талада аша туһатай хани барисаанай нягта холбоо байгууланхай. Хоёр ороной хоорондо экономическа, техническэ харилсаан, худалдаа наймаанай, соёлой ба научна холбоон тухай хэлсээнүүд баталагдаа. Советскэ Союз Конгодо удаан болзортой урьһаламжа үгэнхэй. Конгын Арадай Республикада совет геологууд, багшанар, врачнууд хүдэлдэг. Совет мэргэжэлтэд тус республикын экономическа хүгжэлтын программа зохёолгодо хабаадалсана. Советскэ Союзай хабаадалгатайгаар «Космос» гэжэ отель, «Бланш Гомез» гэжэ нарайлалгын байшан Браззавильда баригдаа. Конгын олон шэнэ барилганууд дээгүүр совет техникэ, элдэб түхеэрэлгэ хэрэглэгдэнэ, СССР-тэ һураһан хэдэн арбаад залуу мэргэжэлтэд национальна экономикын элдэб һалбаринуудта эрдэм шадабаряа гарган ажаллана. Манай хоёр ороной хоорондохи хани барисаанай хүгжэн бэхижэжэ байһанай тэмдэг болгон, ниислэл хотынгоо нэгэ гудамжые, соёлой байшангые конгынхид В. И. Ленинэй нэрээр нэрлээ.

Үрдын колониальна гурим һэргээн байгуулхые хүсэдэг зарим этэгээдүүд эндэ капиталисбэшэ замаар бэелүүлэгдэжэ байгаа социально-экономическа хубилалтануудые таһалдуулха гэжэ хабынгаа хүрэхысэ оролдоно. Харин булимтарагшад газаа талаһаа добтолон орохые бэлдэжэ байна гэһэн мэдээ абаад, һаяшаг Конгын Арадай Республика зэбсэгтэ хүсэнүүдээ, арадай милициие элсүүлэн жагсааха баатай болоо.

Конгын ажалшад өөһэдынгөө партиин хүтэлбэри доро эмхидэн, революциин туйлалтануудые наринаар сахин хамгаална. Национальна бэеэ даанхай байдалай, социальна дэбжэлтын түлөө тэмсэлдэнь тэдэниие бүхы түрүү хүсэнүүд, нэн түрүүн Советскэ Союз, бусад социалис оронууд дэмжэнэ.

(ТАСС).

ГАЗАР ХҮРЭДЭГ ГҮ?

Манай түби дэлхэй дотор тала хүрэнэ гээшэ гү, али халана гү?— гэжэ эрдэмтэд үнинһөө хойшо үгэ буляалдаата хөөрэлдөө хэжэ байнхай.

Газар дэлхэй доторойнгоо халуун дулаас газаашань сасажа байдаг юм. Энээниие профессор Е. А. Любимова үнинэй шэнжэлнэ.

Газарай О. Ю. Шмидтын нэрэмжэтэ физикын институдай, СССР-эй Наукануудай академиин радиотехникэ ба электроникын институдай эрдэмтэд болон инженернүүд газарай халуун ольһо тодорхойлхо прибор зохёогоо.

Энэ приборой ашаар профессор Е. А. Любимовагай теориин гол дүримүүд шалгагдана.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: физико-математическа эрдэмэй доктор профессор Е. А. Любимова, инженер А. А. Тарасов шэнэ прибор шэнжэлэн хаража байнад.

ТАСС-ай фотохронико.

СУГЛУУЛАГДАМАЛ КОМАНДЫН ГЭШҮҮД

Дүрэ буляалдалгаар РСФСР-эй түрүү һуури эзэлхын түлөө мүрысөөн Башкирай АССР-эй Октябрьский хотодо үнгэргэгдэһэн юм. Зүүн Сибириин технологическа институдай бүхэшүүл Даши Фролов, Баир Санжиев, Александр Кушеев, Валерий Токуренов, Василий Архинчеев, Аркадий Амагаев, Бадма Азаргаев, Олег Алексеев, Сергей Намжилцыренов гэгшэд энэ мүрысөөндэ хабаадалсахадаа, һайн амжалта харуулба. Мүрысөөнэй дүн гаргахада, манай бүхэшүүлэй команда хоёрдохи һуури эзэлжэ, Хойто-Осетиин АССР-эй, Хабаровска хизаарай, Воронежско, Новосибирскэ областьнуудай барилдаашадые илажа гараа бшуу. Түрүү һуурииие Дагестанай АССР-эй бүхэшүүл эзэлжэ, Федерациин дамжуулгын кубогта хүртэһэн байна.

Мүрысөөн дээрэ эрхим амжалта харуулһан манай студентнүүд Даши Фролов, Олег Алексеев, Федерациин чемпион болоһон Сергей Намжилцыренов гэгшэд Росси Федерациин суглуулагдамал командын гэшүүд болгогдобо. Эдэнэр һаяар СССР-эй студентнүүдэй дунда түрүү һуури эзэлхэ мүрысөөндэ хабаадалсахаар бэеэ зэһэжэ эхилбэ.

Б. БАЛЬЧИНОВ.

ШЭНЭ ФИЛИАЛНУУД БИИ БОЛГОГДОХОНЬ

Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Совет хизаар ороноо шэнжэлхэ республикын, аймагай музейнүүдые байгуулха гэһэн тогтоол баталан абаба.

Хяагта хотодохи Монголой Арадай-революционно партиин түрүүшын съездын нээгдэһэн гэртэ Сүхэ-Баатарай гэр-музей байгуулаад, тэрээн соо хизаар ороноо шэнжэлгын Хяагтын Обручевой нэрэмжэтэ филиал бии болгохо гэжэ тогтоол соо хэлэгдэнэ.

Мэдээжэ большевик-ленинец ябаһан И. В. Бабушкинай түрэһэнһөөнь хойшо 100 жэлэй ойдо зорюулагдажа, тэрэнэй буудуулан саазалагдаһан Бабушкин хотодо И. В. Бабушкинай музей байгуулагдаад, тэндэ республикын хизаар ороноо шэнжэлгын Хангаловай нэрэмжэтэ музейн филиал нээгдэхэ болоо.

Декабристнуудай восстани хэһээр 150 жэлэйнь ойдо зорюулагдажа, Ново-Селенгинск тосхоной Н. Бестужевай проектээр баригдаһан гэртэ «Байгал шадарай декабристнууд» гэжэ нэрэтэйгээр Хяагтын хизаар ороноо шэнжэлхэ Обручевой нэрэмжэтэ музейн филиал нээхэ. Тиигэхэ зуураа Хяагтын музейдэ хадагалагдажа байдаг экспонадууд тэрэ шэгтээ, эндээ үлөөгдэхэ зэргэтэй.

ОЛИМПИИН XI НААДАНУУДАЙ ГАЛ НОСООГДОБО

САППОРО, февралиин 3. (ТАСС). Мүнөөдэр Саппоро хотодо Олимпиин үбэлэй наадануудта зорюулагдаһан баяр ёһолол болобо. Макоманай стадион дээрэ Олимпиин наадануудай тусхайта нээлгын ёһололой болоходо, 55 мянган хүн сугларһан байна. Тиихэдэ эндэ нээгдэһэн Олимпиин үбэлэй XI наадануудта дэлхэйн 35 оронуудай 1128 спортсмен хабаадалсажа, түрүү һууриин — алтан, мүнгэн, бронзо медальнуудта команда командаараа, өөр хоорондоо хүртэхын түлөө һонирхолтой мүрысөөнүүдые үнгэргэхэ юм. Олимпиин XI наадануud февралиин 13 болотор үргэлжэлхөөр хараалагдана.

Совет ороной командануудта 107 спортсмен тоологдоно. Эдэнэрнай наадануудай 10 программын юһэндэнь түрүү һуури буляасалдаха юм.

Японой Хирохито хотын император Олимпиин наадануудай ёһололые нээжэ, уужам ехэ зэд тогоон соо Олимпиин наадануудай гал носоогдобо.

ПРОПАГАНДИСТ, СПОРТСМЕН

ҮНЕЭНЭЙ баханада уяатайшье һаа, хүнүүдэй туһаламжагүйгөөр юуншье бүтэхэгүй янзатай. Гурбан хүнэй нуга барлаад орхиходонь, Бато Аюшеевич шприцэе гаргажа, түргэхэн хадхаадхина. Йигэжэ үглөөнһөө хойшо хэды үнеэдтэ тарилга хэгдэбэ хаб? Нилээд олон болоо ёһотой. Газаа боро хараан...

— Орой болошобо хадаа, хүрөө болгохомнай гү даа, — гэжэ һаалишан Ц. Г. Дашиева хэлэбэ.

— Хүрөө, хүрөо, үдэшэндөө хэхэ ажал ехэ,—гээд һаалишанай дурадхалые Базаров зүбшөөбэ. Ветеринарна врач Бато Аюшеевич Базаров бүхэли үдэрөө фермэ дээрэ үнгэргэбэ. Бусахадаа Хүнтэйн хонишодто хүрэхэб гэжэ һанаашань бутэбэшьегүй. Сэдьхэлээ зобонгёор часаа харана. Орой болоошье һаань, хайшаашьеб яаранги.

— Үдэр богонил байна даа. Хаанашье хүрэнэгүй. Үнөөхи хэшээлэймнай саг дүтэлшэбэ. Гэртээ ошожо сайгаа уугаад, хожомдонгүй ерээрэйгты, — гээд Бато Аюшеевич һаалишадтаа хэлэбэ.

— Зай, нүхэд, һуугты. Хэшээлээ эхилхээр болобо гээшэ хабди, — гэжэ Базаров сугларагшадта хандаба.

Унп бутарма дулаахан булан соо абяа шэмээгүй боложо, коммунистнууд анхаралаа нэгэ тээшэнь хандуулба. «Партиин экономическа политикын шухала асуудалнууд» гэһэн темээр ээлжээтэ хэшээлдээ тэдэнэр сугларһан байгаа бшуу.

Пропагандист Б. А. Базаров үзэһэн темээрээ асуудалнуудые урид табиба. Үнинэй коммунистнууд Николай Будаевич Очиров, Санжидма Бимбаровна Задуева, Владимир Гармаевич Дамбиев гэгшэд хөөрэлдөөндэ эдэбхитэйгээр хабаадажа оробо. Политһуралсалда ябажа байгшадай харюу һонирхон шагнабабди. Тэдэнэр газетэ, журнал болон тусхай номуудые анхаралтайгаар уншана гэжэ элихэн ойлгохоор байба...

* * *

УЛАСХООРОНДЫН байдал тухай лекцинүүдые нютагай дунда һургуулиин багшанар Н. Л. Дашиев, Н. Д. Норхоноева, Е. Р. Цырендоржиева гэгшэд Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой малшадай дунда ээлжээгээр уншадаг. Мүн медицинын темээр хөөрэлдөө врач Д. Ч. Шираторова хэдэг. Тиин хүдөөгэй малшад алишье талаараа гэгээрүүлэгдэжэ, дэлхэй дээрэ боложо байһан юумые дууһыень мэдэжэ байдаг. Эндэ колхозой пропагандист Б. А. Базаровайшье хубита баһал ехэ. Юуб гэхэдэ, тэрэ мэргэжэлээрээ ветеринарна врач һэн тула, малшадтай ходо харилсаатай байдаг шуу. Малшадтаяа хамта сайшье уужа һуухадаа, ветеринарна ажалаа хэжэшье ябахадаа, һүүлэй һонинууд тухай тэдэндээ хөөрэжэ үгэдэг зантай юм.

Үтын үдэр ажалда ябаад, фермэ, отаранууд дээрэ хэшээл үнгэргөөд, заримандаа эсэхэшье ушар байдаг. Тиихэдээ үнгэрһэн саг һанажа, эсээб гэхэ дурагүй байдаг. Бато Аюшеевичэй ажабайдалай тэрэ үнгэрһэн саг яһала һонин байха.

* * *

ХЭДЭН жэлэй саада тээ спортын талаар өөрынгөө туйлаһан амжалта, баяр баясхаланта ушарые тэрэ мартадаггүй. Дүй дүршэлөөр бага, һаял спортсмен боложо ябахадаа, республикын суута чемпион Виктор Баймеевтэй уулзаһанаа һанадаг. Суута барилдаашан нэрьемэ альга ташалган доро һүртэйгөөр гаража ерээ бэлэй. Набтархан аад, саб гэмэхэн, шүрбэһэлиг бэетэй залуу хүбүүнтэй Виктор Баймеев түрүүшынхеэ уулзахадаа, илагдахаб гэжэ огто һанаашьегүй байжа магад. Зал соо һууһан олон тоото харагшадшье чемпионой илалтада этигэжэ байгаа.

Гэбэшье барилдаанай үедэ хүлеэгдээгүй ушар тохёолдоо бшуу. Залуу хүбүүн сахилгаан түргөөр хам шүүрэн орошобо. Суута барилдаашан юушье хэжэ үрдингүй, өөдөө хараад, нэгэ мэдэхэдээ, нюрган дээрээ хэбтэжэ байба. Зал соо һууһан хүнүүд сошоһондоо гэнтэ абяа анирагүй болошолой. Мүрысөөнэй судья залуу барилдаашын гар дээрэ үргөөд:

— Баргажанай аймагай Бато Базаров илаа! — гээд соносхоо һэн. Гэнтэ альга ташалган аадар шэнгеэр адхаржа, шэнэ чемпионой мүндэлһэн үдэр халуунаар тэмдэглэгдээ. Тэрэ мартагдашагүй үдэрһөө хойшо Бато Базаров дүрэ буляалдалгын барилдаагаар гурбан жэл удаагуур Буряадай АССР-эй, Сибирь болон Алас-Дурна зүгэй чемпионой нэрэ зэргэтэй ябаһан юм...

* * *

1967 ОНДО хүдөө ажахын институт дүүргэһэн Бато Базаров түрэһэн нютагаа бусажа ерээ. Залуу мэргэжэлтэдэ түрүүшээр бэрхэшэг һааб даа. Ямаршье коллективтэ ажалда ороходо, дүй дүршэлтэй, хүндэ туһамаршa аха нүхэд олдоод лэ байдаг. Эндэшье, Баргажанай аймагай Карл Марксын нэрэмжэтэ колхоздо Базаровта туһалһан хүнүүд олон лэ байха.

Зориһондоо хүрэхэ талаар спортсмен хүн ондоохон шанар шэнжэтэй байдаг гээшэ. Ветврач, барилдаашан Бато Базаров уданшьегүй олондо, илангаяа малшадта хүндэтэй болоо һэн.

Үдэрһөө үдэртэ малшадтай суг ябахадаа, тэдэнтэсэ хөөрэлдэхэ һонин дууһаа гэжэ огто байдаггүй. Ганса ветврач шэнгеэр тэрэнээ хүлеэдэг бэшэ, мүн баһа һүүлэй һонин зүйлнүүдые дуулгадаг, хөөрэдэг шэнжэлэгшэ шэнгеэр малшад Базаровые хүлеэдэг болоһхой. Залуу мэргэжэлтын олондо хүндэтэй болоһые мэдэһэн колхозой партийна организациин секретарь нэгэтэ тэрэниие дуудаад:

— Бато Аюшеевич, тандаа партийна даабари үгэхэмнай. Та ехэл таараха байнат, — гэжэ олоной һанамжые мэдүүлээ һэн. Тэрэ гэһэн сагһаа хойшо Бато Аюшеевич Базаров колхозой пропагандист болоод, амжалтатай ажаллажа байна.

Үглөөгүүр Бато Аюшеевичэйдэ ерэбэбди.

— Нэгэ жаал удаараа һаа, уулзажа шадахагүй байгаат даа, — гээд энеэбхилэн тэрэ угтаба. Гэртэнь ороһоор, ехэ библиотекыень обёорбоб. Баян даа. Өөрынь мэргэжэлдэ хабаатай номууд элихэнээр жэрылдэнэ. Дээгүүр, доогуурнь уран һайханай болон политическэ литература олоор ябталаатай.

— Джек Лондондо дуратай гүт? Би ехэл хүндэлдэгби, — гээд намда хандаба.

— Уншаха дуратайб. Та барилдадаг зандаа гүт? — гэжэ дам асуубаб.

— Колхозойнгоо чемпион гээшэлби,—гээд Бато Аюшеевич шогтойхоноор энеэбэ.

Мэргэжэлтэ, пропагандист, спортсмен. Эдэ гурбан шэнжэ шанар хүдөө нютагта хүдэлжэ байһан мүнөөнэй хүнэй шэнжэ шанар бэшэ гү? Энэмнай хүдөө ажахын үйлэдбэридэ, ниитын хүдэлмэридэ эдэбхитэйгээр хабаадалсажа ябаһан мүнөө үеын ёһотойл түрүү хүнүүдэй нэгэн бэшэ аал?!

Н. ХАБИТУЕВ.

Элдэб һонин

УССУРИН ТАЙГЫН БАЯЛИГ

Алас-Дурна зүгэй суута ангуушан Аверьян Васильевич Черепановай, тэрэнэй нүхэдэй шэнэ жэлэй түрүүшын олзо Уссурин тайгын эреэн гүрөөһэн болобо. Бурдаг тайга махахань ангуушадта гайтайл байгаа даа. Гүнзэгы саһан соогуур бүдэржэ, үндэр хадануудай оройгоор ябажа, Хор мүрэн шадарай намаглиг газарта тэдэнэр бууба ха. Тэндэнь эреэн гүрөөһэнэй эшээн байгаа хаш. Тэндэһээ 100 килограмм шэгнүүртэй, жэл болоһон арьятаниие ангуушад баряа.

Уссурин тайга соо һоо зургаан эреэн гүрөөһэ тэдэнэр мүнөө жэл амидыгаар бариха даабаритай. Ангуушадай даабаряа дүүргэхэдэнь, ороноймнай болон хариин гүрэнүүдэй зоопаркнуудтахи эреэн гүрөөһэнүүдэй тоо олошорхо юм.

Сихотэ-Алиниин тайгын зэрлиг амитадые хамгаалха талаар ябуулагдажа байгаа хэмжээнүүдэй ашаар һүүлэй жэлнүүдтэ эреэн гүрөөһэд тэндэ нилээд олошороо. Сохом 150 гаран арьяатан Уссурин тайга соо бии гэжэ агнууриин алба эрхилэгшэд мэдээсэнэ.

(ТАСС-ай корр.).

Хабаровск.

ШЭНЭ ЭМҮҮД

Эндокриннэ препарадуудые бэлдэдэг Харьковай заводто бамитана сульфат, наприлин гэжэ шэнэ эмүүд гаргагдажа эхилбэ.

Эрдэм шэнжэлэлгын химико-фармацевтическэ бүхэсоюзна институдаар (Москва) эдэ эмүүд һайшаан дурадхагдаад, ашаглалгада ороһон шэнэ техникын хүсөөр заводто үйлэдбэрилэгдэжэ эхилһэн юм.

Эдэ эмэй таблеткэнүүд шуһанай муудахада, илангаяа хүл, гарай шархирдаг үбшэндэ хэрэглэгдэхэ. Бамитана сульфадай түрүүшын таблеткэнүүд аптекэнүүдтэ абтажа захалаа.

Наприлин гэдэг шэнэ эм зүрхэнэй үбшэндэ һайн. Эндокринологи ба химиин эрдэм-шэнжэлэлгын Харьковай институдта тэрэ бэлдэгдэһэн байна.

(ТАСС-ай корр.).

Харьков.

Элдэб һонин

ТЕЛЕФОН • ТЕЛЕГРАФ • РАДИО — ХИЛЫН ГААНАҺАА

ХУУРМАГ МЭДЭЭСЭЛ БУРУУШААГДАБА

ХАНОЙ. (ТАСС). «Камбоджодо нэгэн талын (сепаратна) эбэй хэлсээ баталха тушаа американ түсэбэй» баруун оронуудай хэблэлдэ туһхаглагдаһан, энэ ушарһаа «Пномпениин ба Ханойн правительствануудай түлөөлэгшэд уулзаа» гэһэн мэдээсэлэй тараһан дээрэһээ ДРВ-гэй гадаадын хэрэгүүдэй министерствын түлөөлэгшэ мэдүүлгэ хэһэн байна.

ДРВ-гэй МИД-эй түлөөлэгшэ энэ худал мэдээсэлые эрид шууд буруушаагаа. Тиихэ зуураа энэ худал хуурмаг мэдээсэл олониитын һанамжые төөрюулхэ, Камбоджодо эсэргүү США-гай ээрхэг түримхэй дайшалхы ябуулгые далдалха, Индохитадай ба социалис оронуудай хоорондо арсалдаа гаргаха, Индохитадай гурбан арадуудай тэмсэлые һуладхаха зорилготойгоор Америкын империалистнууд энэ худал хуурмаг мэдээсэл тараагаа гэжэ онсо тэмдэглээ.

«НЯН ЗАНАЙ» ТАЙЛБАРИ

ХАНОЙ. (ТАСС). ДРВ ба США хоёрой түлөөлэгшэдэй хоорондо хэгдэһэн хэлсээн тухай тайлбари «Нян зан» газетэ толилбо.

Энгэй гү, али нэмэл хэлсээнэй гуримаар бэшэ, харин вьетнам арадай национальна эрхэ сүлөө хүндэлхэ үндэһэ һуури дээрэ Вьетнамай асуудалнуудые амгалан ёһоор шиидхэхэ гээшэ гол шухала болоно гэжэ ДРВ-гэй правительство ба бүхы вьетнам арад тоолоно гээд газетын тайлбари соо хэлэгдэнэ. Энэ хараа бодолһоо үндэһэлэн, ДРВ-гэй правительство Урда Вьетнамай Республикын Саг зуурын революционно правительстватай гүйсэд үгээ ойлголсожо, американ талын гүйлтаар хоёр талын тусхай уулзалгануудые үнгэргэхэ гэжэ хэлсэһэн байгаа. ДРВ-гэй правительство тиихэ зуураа, эдэ тусхай уулзалгануудта табигдаһан уг зорилгые хэблэлдэ толилхо гэжэ найдаһан байбашье, американецуудай гүйлтые хараада абан, тэрээнһээ арсаһан юм.

Гэхэтэй хамта, 1972 оной январиин 25-да США-гай президент бидэнэй зүбшөөлгүйгөөр тэдэ тусхай уулзалганууд дээрэ болоһон хэлсээн тушаа тайлбари үгэжэ, өөһэдынгөө үгэһэн уялгые эбдэһэн байна. Үшөө тиихэдэ президент Киссинджер пресс-конференци дээрэ үгэ хэлэхэ зуураа, хэлсээн тухай бодото байдалые хазагайруулһан байха юм.

Вьетнам арад США-гай захиргаанай энэ хорото аашые эрид шууд буруушаажа, Вьетнамай асуудалые хаһһээшье дулдыданги бэшэ ба эрхэ сүлөөгэй үндэһэ һуури дээрэ шиидхэхэ эрилтэ эрид шууд табина. Хоёр талын тусхай уулзалга дээрэ ДРВ-гэй правительствын зүбшэн хэлсэлгэдэ табиһан 9 пункт Урда Вьетнамай Республикын Саг зуурын революционно правительствын 7 пункттай дурадхалтай гүйсэд таарaлдуулагданхай.

МПЛА-гай ПАТРИОДУУДАЙ СОХИЛТО

БРАЗЗАВИЛЬ, (ТАСС). Анголын зүүн фронт дээрэ дайшалхы ябуулга хэжэ байһан Анголые сүлөөлхын түлөө хүдэлөөнэй арадай отрядуудай (МПЛА) сэрэгшэд нёдондо жэлэй январьһаа октябрь һара хүрэтэр Португалиин 480 сэрэгшэдые үгы хэһэн, 793 сэрэгшэдые шархатуулһан байна. Конгын Арадай Республикада байдаг МПЛА-гай саг үргэлжын түлөөлэгшэ энээн тухай ТАСС-ай корреспондентдэ мэдээсэһэн байха юм.

Анголын зүүн районуудта дайшалхы ябуулгануудые хэжэ байһан МПЛА-гай патриодууд үнгэрһэн жэлэй түрүүшын 10 һара соо дайсадай сэрэгэй частьнуудта. бүхэлэгдэһэн центрнүүдтэ хэдэн арба дахин добтолго хэжэ, 17 автомашина үгы хэһэн, 2 судна шэнгээһэн, 2 вертолёт буудажа унагааһан байна. Энэ үе соо Португалиин концлагерьнуудһаа 655 анголецуудые сүлөөлөө. Дайшалхы добтолгонуудай үедэ патриодууд ехэхэн хэмжээнэй сэрэгэй техникэ болон хэрэгсэл эзэмдэн абаһан байна.

ШТРАУСАЙ ХАРАТА ПРОЕКТ

БОНН. (ТАСС). Советскэ Союз ба Польшын Арадай Республикатай ФРГ-гэй баталһан договорые хүсэндэнь оруулха хэрэгые хойшо татаха зорилготойгоор хэгдэһэн пропагандистска маневр гэжэ Штраусаар толгойлогдоһон Бавариин ХСС партиин хархис хүтэлбэриин хэрэгые Бонндохи политическэ шэнжэлэгшэд сэгнэбэ. «Хүсэ хэрэглэлгэһээ арсаха тухай» СССР ФРГ хоёрой хоорондо баталагдаха «договорой проектые» ХСС-эй хүтэлбэрилэгшэ Мюнхендэхи штаб-квартирадаа журналистнуудта харуулба. Штраусай зохёоһон программын гол зорилго юуб гэхэдэ, Европодохи мүнөө үеын гүрэнүүдэй хилэнүүдые мэдэрхэгүй, эдэ хилэнүүд эсэслэн тогтонижоогүй гэхэ һэдэлгэ гаргана.

Баруун Германиин олонхи газетэнүүд, ХДС/ХСС партинуудта дүтэрхышье газетэнүүд Мюнхенэй энэ «проект» тухай бэшэнэ, «Рейнише пост» гэжэ газетэ тэрэ проектые «хэндэшье хэрэггүй хоһон үгэнүүд», тиимэһээ тэрэниие анхаралдаа абаһанай хэрэггүй гэжэ бэшэнэ.

ХСС-эй энэ ааша христианска демократическа союзай хүтэлбэрилэгшэдые ехээр сошоогсо. Штраус энэ һэдэлгээ тэдэнтэй зүбшэхэ гэжэ оройдоошье һанаагүй байһан. Бонндо мэдээжэ болоһоной ёһоор ХДС-эй хүтэлбэрилхы олохон ажал ябуулагшад Штраусай энэ аашаар ехэхэн дураа гутанги. ХДС-эй түрүүлэгшэ Барцель гэгшын США-һаа Бонн ерэхыень хүлеэнгүйгөөр энэ шухала асуудалаар Штраус өөрынгөө «проект» тунхаглаа гээд дээрэ нэрлэгдэһэн газетэ соо хэлэгдэнэ.

Э. Коломбо шэнэ правительство байгуулхаһаа арсаба

РИМ. (ТАСС). Италиин мүнөө тушаалһаа бууһан правительствые толгойлогшо байһан, христианска демократ Э. Коломбо шэнэ правительствые байгуулхаһаа арсажа байһан тухайгаа Италиин республикын президент Дж. Леоне гэгшэдэ үсэгэлдэр мэдээсэбэ.

Ольстертохи ээрхэг түримхэй ябуулга дары болюулха

ЛОНДОН. (ТАСС). Хойто Ирландиин Лондондерри хотодо Англиин солдадууд 13 хүниие буудажа алаа. Энэ шуһата муухай үйлэ хэрэгые буруушаан Лондоной Англиин ажалша хүнүүд эрид шууд табижа байна. Энэ шуһата хэрэгые буруушаан Лондоной барилгын хэдэн зуун хүдэлмэришэд забастовко соносхобо. Тэдэнэр ээрхэг түримхэй ябуулгые дары болюулха ба Хойто Ирландиһаа Англиин сэрэгүүдые гаргаха эрилтэ табина. Лондоной мянга шахуу хүн зон демонстраци эмхидхэжэ, бүхы город соогуур һэтэ ябажа гараба. «Англиин сэрэг хэрэглэн, Ирландиие нэгэдүүлхэ тэмсэлдэ һаад ушаруулжа байһан консерваторнуудта хараал шэнгэг», «Ольстерһоо тонилогты!» гэһэн транспарантнуудые демонстрацида хабаадагшад барижа ябаа.

Оксфордын университедэй, Лондоной экономическа ба политическэ наукануудай һургуулинуудай, политехническэ институдай ба оронойнь бусад дээдэ һургуулинуудай студентнүүд Лондондерриин амгалан ажалшадые буудаһан зэрлиг аашые буруушаажа хэшээлдээ ерээгүй, үйлсэнүүдтэ гаража, Хойто Ирландиин гэм зэмэгүй хүнүүдые алахыень болюулха эрилтэ табиба.

НЬЮ-ИОРК. (ТАСС). Февралиин 1-дэ Нью-Йорк ерэһэн Ирландиин гадаадын хэрэгүүдэй министр Патрик Хиллери гэгшэ Хойто Ирландиһаа Англиин сэрэгүүдые гаргаха эрилтэ табиба.

Хойто Ирланди руу Англи парашютист-десантнигуудые эльгээжэ, буу зэбсэггүй хүн зондо эсэргүү дай хэжэ байна гэжэ Хиллери Нью-Йоркын аэропортдо ерэһэн журналистнуудта мэдүүлбэ. Хархис хюдалгые болюулжа, Великобританиие Ольстерһоо ябуулха гээшэ манай гол зорилго болоно гэжэ тэрэ хэлээ. Хойто Ирландиин байдалые гуримшуулха талаар Нацинуудай Нэгэдэмэл Организациин туһа хүргэхэ арга боломжо тухай зүбшэн хэлсэхын тулада ООН-ой хүтэлбэрилэгшэдтэй уулзаха зорилготойгоор Хиллери эндэ ерэнхэй.

Үнгэрһэн воскресениин үдэр Англиин солдадуудай Лондондерриин 13 хүниие буудажа алаһан ушарые США-гай олониитэ буруушаажа үргэлжэлһөөр.

ЛАОС. Үнгэрэгшэ жэлдэ Арадай сүлөөрэлгын арми интервентнүүдтэй ба баруунай хүсэнүүдтэй байлдаануудта 800 гаран танк болон бронемашинануудые бута сохиһон байна.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Лаосой патриодууд бута сохиһон американска броневигай дэргэдэ.

ТАСС-ай фотохронико.

«МОСФИЛЬМЫН» ШЭНЭ ФИЛЬМ

«Мосфильм» киностуди С. А... новой рассказуудай найруул... «Солдат фронтһоо бусаба» г... уран һайханай шэнэ фильм б... ган табиба. В. Шукшинай с... ряар режиссер Н. Губенко ... фильм зохёон табиһан ...

Дайнай һүүлшын үбэл... Д... хатуу халуун тулалдаан бар... жаа ябажа байгаа. Олон хот... родуудые, һуурин тосхону... үнэһэн тоборог болоһон дайн... рэхэ тээшээ боложо байгаа...

Сэрэгэй албанһаа бусаһан ... дадууд иимэ газар нютагуудт... рижа байгаа. Урдань һургу... багшалһан Николай Максим... Егоров фронтһоо бусаба. Тэрэ ... ды мэндэ бусаһан нүхэдтээ ... түрэл нютагтаа амгалан та... ажал хүдэлмэри ябуулжа эх...

Энэ фильмдэ Н. Губе... М. Глузский, М. И. Мирош... ко гэгшэд гол рольнуудые ... сэдхэнэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: фильмһээ ... Солдат — артист Ф. Один... Вера — артистка И. Мирош... ченко.

ТАСС-ай фотохроника.

ПРАВДА БУРЯТИ...

Нэгэдэхи хуудаһанда: «Бу... сэтэйгөөр аад, эрилтэ ехэтэй... —түрүү бэшэг. ТАСС-ай мэдэ...

Хоёрдохи хуудаһанда: «Үд... дагшын уялга»—Б. Банзара... вагай корреспонденци. «Сэбэ... һайхан, амжалтатай»—М. ... невой статья. БурАССР-эй а... хиналтын комитедтэ. Түрэл ... доторнай.

Гурбадахи хуудаһанда: «Х... малгайтан» — рецензи. Х... саанаһаа.

Дүрбэдэхи хуудаһанда: ... тын һонин. Нютаг нютагай һ...

Сэнхир экран

«ОРБИТЫН» ПРОГРАММА.

15.30 — дамжуулгын программа. 15.35 — орон доторой һонин. 15.45 — үхибүүдтэ ... рюулагдаһан мультфильм. 1... — «Олимпиин үбэлэй XI наадануud» гэһэн дамжуулга.

УЛААН-ҮДЭ ХАРУУЛНА.

17.30 — «Хонхо» гэһэн ... бүүдтэ зорюулагдаһан теле... онно журнал. 18.15 — телеп... рама. 18.30 — «Сэсэг» ... дамжуулга.

«ОРБИТЫН» ПРОГРАММА.

19.20 — «Трудные годы ... тая» гэһэн документальна ... визионно фильм. 20.20— ... вагай драматическа театрай ... шэ» гэһэн дамжуулга.

УЛААН-ҮДЭ ХАРУУЛНА.

22.30 — хүгжэм. 22.4... «Только для вас» гэһэн эстр... концерт. 23.15 — «Олим... үбэлэй XI наадануud» гэһэн ... жуулга. 24.00 — «Время» ... һүүлэй һонинной программа.

Сагай ушарил

Республика доторнай му... үүлэтэйшэг байха, саһан ... гүй. Зүүн тээһээ һулахана... хилха. Температура 20... Баунтын аймагта 24—29, ... гал шадар 15—20, Улаан-... һүниндөө 31—33, үдэртөө ... 22 градус хүйтэн байха.

Редактор
Ц. Ц. ЦИБУДЕЕВ.

Манай адрес, телефонууд

г. УЛАН-УДЭ, ул. Ленина, 35. Телефоны: редактора—54-..., приёмная — 54-93, зам. редактора — 68-08, зам. редактора — 62-62, ответ. секретаря — 50-52, зам. ответ. секретаря—66-..., отделы: партийной жизни—60-91, сельского хозяйства—64-..., 63-86, пропаганды и агитации — 56-23, промышленности ... строительства—61-35, советского строительства и быта—69-..., культуры и школ—60-21, писем и рабселькоров—67-81, ... формации—34-05, общественная приёмная—56-62, машин... бюро — 57-63, фотолаборатория — 33-61.

 Н-03383. Заказ № 117...